

Ženy do mestskej polície?

Policajti sa zo sídliskového okrsku, ktorý je Čajkovského ulici, presunú na neďalekú Ulicu na Hôrke. V objekte bývalej materskej školy sa pripravuje zriadenie nového centra voľného času pre mládež a dospelých a okrem neho tu bude aj nové sídlo aj vysunutý policajný okrsk. Mestská polícia tak zároveň postráži mestský majetok. V týchto dňoch vládne v budove čulý stavbársky ruch. Finišuje sa so stavebnými úpravami. Poslanci na ne odsúhlasili 3 200 tisíc Sk. Ak by sa vám táto suma zdala privysoká, vedzte, že ide o rozsiahlu rekonštrukciu, ktorá sa zrealizuje tak, aby do nitrianskej mestskej polície mohli v krátkom čase mohli nastúpiť aj ženy.

Takáto príležitosť sa Nitriankam naskytne z nedávno vyslovenej požiadavky časti poslancov mestského zastupiteľstva. Títo sa domnievajú, že prijatím žien do polície sa zvýši bezpečnosť, zníži sa kriminalita a bude účinnejšia prevencia. Ženy – policajtky by podľa názoru poslancov mohli svojím citlivejším prístupom priaznivo pôsobiť na bezpečnostnú situáciu v meste. Počíta sa tiež s tým, že svojím ženským prístupom pomôžu stlmiť agresivitu potenciálnych kriminálnikov. Realizácii tohto odvážneho činu doposiaľ bránilo najmä vybavenie policajnej stanice, pretože aj keď reálne podmienky na prijatie do polície sú pre mužov i pre ženy rovnaké, ženy sú výnimka. Potrebujú extra šatne, sprchy a tiež ženské toalety, no a tie zatiaľ nie sú ani v hlavnej budove mestskej polície na Cintorínskej ulici. Prerábanie hlavnej budovy MsP neprichádzalo do úvahy, bolo by príliš nákladné a tak sa poslanci rozhodli, že v prvej fáze ženy ozdobia priestory policajného okrsku na najväčšom nitrianskom sídlisku Klokočina, kde sa pri rekonštrukcii kvôli nutnému sťahovaniu vybudujú aj dvojité sociálne zariadenia.

Nitrianska polícia má vo svojich radoch približne 70 príslušníkov v ronošate. Ich počet každý mesiac kolíše, pretože na pohľad jednoduchá práca príslušníka mestskej polície má aj svoje úskalia. Chalpi sú v každom ročnom období vystavení nepriazni počasia a samozrejme nepriaznivým úskaliám mestskej kriminality. V poslednom čase stúpa u ľudí agresivita. Nájde sa aj dosť takých, čo si nectia zákony, no a nemajú úctu ani k tým, čo ich uplatňovanie kontrolujú. Veliteľ mestskej polície Igor Ziman si nerobí ilúzie o tom, že sa k nim ženy začnú hrnúť geometrickým radom. Vlni sa po vyhlásenom konkurze prihlásili štyri ženy. Mali však záujem iba o administratívne práce a hneď ako sa dozvedeli, že ide o rýdzo policajnú prácu, účasti na konkurze sa vzdali. Polícia v Nitre existuje 10 rokov a za toto obdobie zaznamenali iba jednu jedinou vážnu záujemkyňu, ktorá žiaľ, neuspela pri riešení psychologických testov. No na druhej strane je pravdou aj to, že keby sa jej testy podarilo zvládnuť, nemohli by ju prijať, pretože im v tom období chýbali ženské sociálne zariadenia. Našťastie, diskriminácia žien v nitrianskej mestskej polícii sa čo nevidieť skončí. A vážne i odvážne záujemkyne sa už môžu začať pripravovať, aby zvládli náročný proces prijímania, ktorý zdolajú iba zdatné a vyšportované strážkyne zákona. Podľa názoru mestských poslancov, že by mali byť nasadené najmä pri riešení dopravných priestupkov, ako je nedovolené parkovanie, nedovolené státie na zastávkach MHD, alebo na miestach vyhradených pre invalidov. V takýchto prípadoch sa dnes stáva, že vodiči sa k mužom zákona správajú arogantne, ba stali sa už aj prípady, keď hriechnik chcel z miesta činu utiecť a pritom prešiel policajtovi nohu. Iste, na zväzovanie bude nasadzovanie žien do hliadkovania v nočných hodinách. Zato cyklistická hliadka posilnená o ženský rozmer by bola iste dôvodom na otočenie sa nie jedného okoloidúceho.

2.strana

O čom rokovalo 19. (mimoriadneho) zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Nitre

Racionalizácia siete materských škôl - 36 r

Obsahom mimoriadneho zasadnutia MsZ v Nitre, ktoré otvoril a viedol primátor Nitry Mgr. Ferdinand Vítek bolo prerokovanie návrhu opatrení na zefektívnenie využitia existujúcich kapacít MŠ a zápis detí do MŠ v pôsobnosti zriaďovateľa Mesta Nitry.

Mestské zastupiteľstvo v Nitre preto prerokovalo návrh opatrení na zefektívnenie využitia existujúcich kapacít MŠ a zápis detí do MŠ v pôsobnosti zriaďovateľa Mesta Nitry a schvaľuje opatrenia na zefektívnenie využitia existujúcich kapacít MŠ podľa predloženého návrhu a ďalšie opatrenia podľa alternatívy č. 2 - rozpis počtu prijímaných detí do MŠ podľa predloženého návrhu. Týmto variantom sa priu prevádzke materských škôl usporí 5,5 mil. Sk. Prednostke MsÚ zastupiteľstvo uložilo do 31.10. t. r. zabezpečiť vyradenie MŠ Párovská 40 zo siete škôl a školských zariadení predložením žiadosti na Ministerstvo školstva SR a riaditeľovi rozpočtovej organizácie Správa materských škôl v Nitre ukladá

predložiť vyhodnotenie účinnosti opatrení na zasadnutie mestského zastupiteľstva v termíne do 31.1. 2005.

MsZ na základe analýzy finančného zabezpečenia chodu MŠ a ZŠ konštatuje, že normatív na originálne kompetencie je nedostatočný a podhodnotený a žiada ministra školstva SR opätovne normatív prehodnotiť a navýšiť na úroveň reálnych potrieb týchto škôl.

Poslanci prerokovali a uzniesli sa na vydaní návrhu Dodatku č. 1 k VZN č. 15/2002 o určení školských obvodov základných škôl v meste Nitra podľa predloženého návrhu. Úplné znenie sme uverejnili v minulom čísle mesačníka.

V ďalšom bode poslanci prerokovali a schválili návrh rozpočtového opatrenia v rozpočte mesta Nitry na rok 2004 podľa predloženého návrhu. Príjem z predaja kapitálových aktív (za budovu REMEK) sú 16 554 000 Sk sa použijú pre príspevkovú organizáciu Správa majetku na rekonštrukciu Tržnice.

Poslanci hovorili aj o návrhu na zabezpečenie náhradného ubytovania v ubytovni Dexa s.r.o., Horné Krškany. Po dlhej diskusii, v ktorej zazenali rôzne návrhy sa rozhodli neschváliť zabezpečenie náhradného ubytovania v tejto súkromnej ubytovni.

Návrh na riešenie petície Občianskej iniciatívy proti zrušeniu ZŠ na Levickej ul. v Nitre poslanci vzali na vedomie. Mestské zastupiteľstvo prejavilo vôľu prednostne využiť budovu ZŠ Levická na výchovno - vzdelávacie účely. K informácii o prijatí úveru zo Štátneho fondu rozvoja bývania na výstavbu bytových domov na Dieloch poslanci vyjadrili predbežný súhlas.

Mestské zastupiteľstvo v Nitre prijalo bezodplatným prevodom ponúknuté nehnuteľnosti Ministerstva obrany SR do majetku mesta Nitry v plnom rozsahu. Ide o objekt skladov na Dvorčianskej ulici v Nitre a ďalšie stavby ako sú garáže a sklady a pozemky (parcely pod zastavanými plochami a nádvoriami) v katastrálnom území Dolné Krškany I. (sy)

3.strana

Delegácia v B. Petrovci

V dňoch 21.-22. mája sa delegácia Mesta Nitry, vedená zástupcom primátora Františkom Balážom, zúčastnila na oslavách Dní Báčskeho Petrovca, ktoré je našim partnerským mestom. Delegácia absolvovala bohatý program báčskopetrovských dní, súčasťou ktorých bola aj vernisáž obrazov akademického maliara Pavla Čániho v miestnej Galérii Zuzany Medvedovej. Navštívili aj miestne Gymnázium Jána Kollára, Poľnohospodárske múzeum v Skulpíne a najmä Knižnicu Štefana Homolu v B. Petrovci. Riaditeľke knižnice odovzdali zbierku kníh, časopisov a CD platní, ktoré im na základe výzvy z Nitrianskeho informačného systému venovali obyvatelia mesta Nitry. Nitra má s týmto srbským mestom nadviazanú obojstrannú spoluprácu už sedem rokov. Jej hlavným cieľom je úsilie o podporu a udržiavanie slovenského národného povedomia, ale aj ďalšia všestranná pomoc. V rámci neoficiálneho programu sa Nitrania podrobne oboznámila so zámerom ich priateľov - rekonštruovať miestnu knižnicu na kultúrne centrum obce B. Petrovec. Členka delegácie, architektka Koreňová, získala podklady a urobila si podrobnú fotodokumentáciu budovy. Mesto Nitra bude hľadať spôsob vyhotovenia architektonickej štúdie a následne považuje aj o možnosti financovania tejto rekonštrukcie z mimorozpočtových zdrojov.
(sy)

Čo riešili kontrolóri?

Súčasťou činnosti útvaru hlavného kontrolóra (ÚHK) je vedenie centrálnnej evidencie sťažností a petícií a tiež ich priame vybavovanie, ktoré boli doručené Mestskému úradu v Nitre. Za minulý rok zaevidoval ÚHK 102 sťažností a 15 petícií. Oproti porovnateľnému roku 2002 to bolo viac o 15 sťažností a o 1 petíciu. Zo 102 sťažností je 44 opodstatnených, 54 neopodstatnených, 3 nevybavované a 1 sťažnosť bola odstúpená na priame vybavenie Okresnému úradu v Nitre, odboru dopravy, pozemných komunikácií a iných odvetvových vzťahov. Z 15 petícií bolo 9 opodstatnených a 6 neopodstatnených. Celkovo vlni na adresu ÚHK prišlo 117 podaní, z nich 87 % tvoria sťažnosti. Opodstatnenosť sťažností a petícií je spolu 45 – percentná, čo je pokles oproti roku 2002 o 2 %. Zaevidovali aj 16 anonymných sťažností, 16 % z celkového počtu sťažností, 10 bolo opodstatnených, 4 neopodstatnené a 2 neboli vybavované. Počet sťažností súvisiacich s činnosťou Službytu Nitra, s.r.o. sa oproti roku 2002 podstatne znížil, zaevidovali 15 sťažností, z nich 8 sa sťažovali oprávnené a 7 nemali pravdu. V opodstatnených sťažnostiach, týkajúcich sa Službytu, občania poukazovali na porušovanie Domového poriadku, postup pri odpredaji bytov a nebytových priestorov do osobného vlastníctva,

neplnenie si povinností nájomcov a postup pri riešení problémov nájomcov. Petíciami požadovali zriadenie zastávky MAD, vybudovanie cestnej svetelnej signalizácie, kanalizácie v súvislosti s riešením problému zaplavovania komunikácie splaškovými vodami a vyjadrili nesúhlas s návrhom na výstavbu bytov pre neprispôsobivých občanov, vyjadrili nesúhlas s návrhom optimalizácie ZŠ a MŠ a so zrušením ZŠ, poukazovali na problémy so spomaľovacími prahmi, nesúhlasili so zmenou cestovného poriadku. (sy)

4.strana

Ocenenie od primátora

Primátor Nitry F. Vítek prijal v sprievode prednostu Krajského školského úradu v Nitre študenta 4.ročníka SPŠ elektrotechnickej v Nových Zámkoch Štefana Rauschmana, ktorý sa v tomto šk. roku stal najúspešnejším účastníkom v celoslovenskom finále stredoškolskej odbornej činnosti. So svojim kryptografickým programom, ktorým vyriešil šifrovanie súborov a digitálny podpis obsadil druhé miesto. Ako sám priznal, túto tému si zvolil sám a informácie čerpal najmä z aktuálnej počítačovej tlače. Priznal, že profesori, vyučujúci informatiku jeho práci „až tak celkom nerozumeli“. Š. Rauschmann sa počítačom a programovaním venuje od svojich detských rokov. cenné vedomosti získava od svojho staršieho brata, taktiež študenta informatiky na technickej univerzite, v ktorom vidí svoj vzor. Napriek tomu, že pri maturitnej skúške mal problémy so slovenským jazykom a opakovaná skúška ho čaká ešte v septembri, svoju budúcnosť vidí jendoznačne v štúdiu informatiky na vysokej škole.
Text a snímka: (sy)

NISYS v Osijeku

Nitriansky informačný systém prezentoval Mesto Nitra a jeho kultúrne, historické a prírodné atrakcie na výstave Expo 2004 v našom partnerskom meste - v chorvátskom Osijeku. Súčasťou prezentácie nášho mesta bola aj výstava fotografií Dagmar Velikej. Návštevníci výstavy prejavili najväčší záujem o víkendové pobyty v Nitre, zaujímali sa aj o možnosti pobytu v slovenských kúpeľoch a v lyžiarskych strediskách. Snímka zachytáva Ing. Tímeu Galovú, Ing. Katarínu Macúchovú z NISYS-u s Romanou Radičovou (uprostred), ktorá na Mestskom úrade v Osijeku pôsobí vo funkcii kordinátorky pre partnerské vzťahy. Záverom svojho pobytu v Osijeku navštívili tamojšiu turistickú a informačnú kanceláriu a vymenili si skúsenosti ohľadne prevádzkovanie TIKu, sprievodcovských služieb a sprístupnenia sakrálnych pamiatok návštevníkom mesta. Snímka: (A)

Odstránenie čiernej stavby nie je pre obce lacná záležitosť

Problémy po presune stavebného konania

Podľa pracovníkov stavebných úradov a primátorov sú dve kategórie čiernych stavieb. Sú to také, ktoré ľudia začnú stavať bez povolenia, ale nie sú v rozpore so zákonom a územným plánom. A sú aj rozostavané stavby, kde ich majitelia nechcú rešpektovať územný plán, napríklad, postavia stavbu na mieste, kde má byť zeleň. Okrem toho sú ešte stavebníci, ktorí sa neobťažujú s vybavením patričných dokladov.

Mestský úrad v Nitre a Spoločný obecný úrad zastrešujúci stavebné konanie pre 21 okolitých obcí v uplynulom roku riešil približne 40 prípadov čiernych stavieb. Takmer 95 % z nich sa účastníkom podarilo dodatočne legalizovať, zvyšné prípady skončili z rozličných príčin na súde. Podľa vedúcej oddelenia stavebného poriadku na mestskom úrade v Nitre Evy Paulisovej sa čierne stavby väčšinou týkajú fyzických osôb, ktoré robia rôzne prístavby, nadstavby, rekonštrukcie podkrovia a podobne. Mnohí občania vydanie dodatočného stavebného povolenia iniciujú sami, pretože zistia, že bez tohto dôležitého dokumentu nemôžu stavbu zapísať do katastra nehnuteľností ani požiadať o príspevok zo Štátneho fondu rozvoja bývania, či o hypotekárny úver. O dodatočné povolenie stavby nezriedka žiadajú aj majitelia rodinných domov starých aj niekoľko desiatok rokov, napríklad ak v prípade dedičského konania, alebo predaja objektu zistia, že nemajú vydaný list vlastníctva. Podľa stavebného zákona je možné stavbu dodatočne povoliť, ak nie je v rozpore s verejným záujmom. Ide najmä o súlad s územným plánom obce, ale aj s ďalšími osobitnými normami a záväznými predpismi. Podľa Paulisovej sa stretávajú iba s mizivým percentom prípadov vyslovene arogantného správania občanov, ktorí stavbu realizujú nielen bez stavebného povolenia, ale aj na cudzom pozemku, resp. na ornej alebo lesnej pôde. Za posledných päť rokov v Nitre vydali iba 5 rozhodnutí o odstránení stavby.

6.strana

Viete, že ...

Súčasťou činnosti útvaru hlavného kontrolóra (ÚHK) je vedenie centrálnej evidencie sťažností a petícií a tiež ich priame vybavovanie, ktoré boli doručené Mestskému úradu v Nitre. Za minulý rok zaevidoval ÚHK 102 sťažností a 15 petícií. Oproti porovnateľnému roku 2002 to bolo viac o 15 sťažností a o 1 petíciu. Zo 102 sťažností je 44 opodstatnených, 54 neopodstatnených, 3 nevybavované a 1 sťažnosť bola odstúpená na priame vybavenie Okresnému úradu v Nitre, odboru dopravy, pozemných komunikácií a iných odvetvových vzťahov. Z 15 petícií bolo 9 opodstatnených a 6 neopodstatnených. Celkovo vlani na adresu ÚHK prišlo 117 podaní, z nich 87 % tvoria sťažnosti. Opodstatnenosť sťažností a petícií je spolu 45 – percentná, čo je pokles oproti roku 2002 o 2 %. Zaevidovali aj 16 anonymných sťažností, 16 % z celkového počtu sťažností, 10 bolo opodstatnených, 4 neopodstatnené a 2 neboli vybavované.

Počet sťažností súvisiacich s činnosťou Službytu Nitra, s.r.o. sa oproti roku 2002 podstatne znížil, zaevidovali 15 sťažností, z nich 8 sa sťažovali oprávnené a 7 nemali pravdu. V opodstatnených sťažnostiach, týkajúcich sa Službytu, občania poukazyvali na porušovanie Domového poriadku, postup pri odpredaji bytov a nebytových priestorov do osobného vlastníctva, neplnenie si povinností nájomcov a postup pri riešení problémov nájomcov. Petíciami požadovali zriadenie zastávky MAD, vybudovanie cestnej svetelnej signalizácie, kanalizácie v súvislosti s riešením problému zaplavovania komunikácie splaškovými vodami a vyjadrili nesúhlas s návrhom na výstavbu bytov pre neprispôsobivých občanov, vyjadrili nesúhlas s návrhom optimalizácie ZŠ a MŠ a so zrušením ZŠ, poukazyvali na problémy so spomaľovacími prahmi, nesúhlasili so zmenou cestovného poriadku.

9.strana

Po štrnásťkrát zazneli fanfáry festivalu Musica sacra

Vzťah k duchovnému dedičstvu, jeho uchovávanie a rozvíjanie je mierou vyspelosti každého národa. Staroslávna Nitra, ktorá je pre Slovensko symbolom pevných historických koreňov, nadväzuje na bohaté kultúrne tradície a snaží sa ich zmysluplne rozvíjať. Jedným z mnohých príkladov je festival sakrálnej hudby Musica sacra, ktorého 14. ročník sa v nedeľu 6. júna pod záštitou Jána Chryzostoma kardinála Korca a primátora mesta Nitra Mgr. Ferdinanda Víteka začal v Kostole sv. Ladislava. Po znelke festivalu slávnostne otvorila poslankyňa Mestského zastupiteľstva v Nitre Oľga Csákyová, ktorá privítala vzácnych hostí – viceprimátora mesta Františka Baláza, poslanca dohodo uvoľneného pre výkon funkcie Miloša Dovičoviča a ďalších. Potom už odovzdala slovo Izabele Pažitkovej, ktorá predstavila účinkujúcich otváraceho koncertu – hudobné teleso známe na celom svete - Slovenský komorný orchester Bohdana Warchala, ktorý nám hral pod vedením Ewalda Danela. Tóny barokovej hudby v podaní tohto umeleckého telesa vniesli do priestorov kostola očarujúcu atmosféru.

Medzinárodný festival sakrálnej hudby Musica sacra je skutočne obohatením nitrianskeho hudobného života a milovníci duchovnej hudby sa počas celého júna mali na čo tešiť. Na ďalších koncertoch sa podávali hudobné lahôdky v podaní komorného zboru a orchestra Solamente naturali Bratislava. V nedeľu 13. júna sa predstavili domáci umelci - spevácka skupina Close Harmony Friends, ktorá účinkovala spoločne s Japoncom Kayom Takemurom.

Počas ďalších večerov zaznel organový koncert Ronalda de Jonga z Holandska, Jeana Christofera Gaisera zo Švajčiarska a Slovenky Kataríny Hanzelovej. V piaristickom kostole vystúpila aj Musica aeterna, komorný orchester Konzervatória z Českých Budějovic a vo štvrtok 1. júla slovenský spevácky zbor Adoremus. Tohtoročný festival vyvrcholí tak ako po iné roky – na slávnostnej cyrilometodskej akadémii v Divadle A. Bagara, kde zaznie umelecký prednes Idy Rapaičovej. Spolu s ňou bude účinkovať spevácky zbor Kyrilometodeon pod vedením Adriána Kokoša a Dámsky komorný zbor, ktorý vedie dirigentka Elena Šarayová. Pod organizáciu festivalu sa podpísal Biskupský úrad Nitra a Rehoľa Piaristov, ktorí umožnili, aby vrcholné diela zazneli v impozantných priestoroch Piaristického kostola, no a predovšetkým Mesto Nitra, vďaka ktorému bol vstup na všetky koncerty zdarma. Medzinárodný festival sakrálnej hudby Musica sacra je obohatením nielen nitrianskeho hudobného života. Dlhoročná vzájomná spolupráca a partnerstvo Hudobného centra Bratislava sa významnou mierou podpisujú na kvalite tohto projektu, ktorý je kladne hodnotený odbornou kritikou i širokou slovenskou verejnosťou. Vďaka nemu sa Nitra dostáva do širšieho povedomia v celoslovenských i medzinárodných súvislostiach. (sy)

10.strana

V lete redukcia spojov

Mestskú autobusovú dopravu v Nitre čakajú po februárovej redukcii ďalšie zmeny. Počas dvoch prázdninových a dovolenkových mesiacov bude pravdepodobne obmedzená doprava na piatich linkách a to 7, 12, 14, 18 a 31, kde sa na každej z týchto liniek zruší asi osem spojov v oboch smeroch. S týmto návrhom už odsúhlasila mestská rada a zajtra sa ním bude zaoberať mestské zastupiteľstvo.

Dopravný námestník riaditeľka SAD v Nitre Ivan Lačný nám v tejto súvislosti povedal, že k tomuto kroku sa odhodlali na základe minuloročných skúseností, keď preprava osôb vlani v lete poklesla o celú štvrtinu. K obmedzeniu dopravných výkonov o 8 % ich prinútili aj problémy s financovaním výkonov vo verejnom záujme, na ktoré prostredníctvom Nitrianskeho samosprávneho kraja prispieva štát.

Výška cestovného v nitrianskej MHD sa ani napriek problémom ani v druhom polroku nezvýši - a to aj vďaka dotácii, ktorú SAD poskytlo Mesto Nitra.

Mestské zastupiteľstvo ešte začiatkom roka odsúhlasilo pre mestsku hromadnú dopravu 6 miliónov korún, čo umožnilo znížiť cenu lístka z 15 korún na 14. Rovnaká cena zostáva aj pre obdobie druhého polroka, na ktoré predstavitelia dopravného podniku dostali od Mesta ďalšie dva milióny 300 tisíc korún.

Do peňaženky však budú musieť siahnúť tí, čo doteraz jazdili zadarmo – vojaci základnej vojenskej služby a civilkári. Dôchodcovia, ktorí majú viac ako 70 roční a občania zdravotne ťažko postihnutí by mali platiť minimálne 2 koruny. Aspoň tak znie návrh zo strany SAD Nitra, ktorý ešte prerokujú poslanci Nitrianskeho samosprávneho kraja. Tí by už po tretíkrát za sebou mali mať na rokovacom stole rozdeľovanie štátnych dotácií pre jednotlivé mestá Nitrianskeho kraja, keď Nitre sa ako krajskému mestu ušlo menej ako v minulom roku. K úplnému zastaveniu mestskej dopravy v Nitre však napriek hrozbám nedôjde. Ďalšia redukcia spojov však nie je vylúčená. (sy)

10.strana

Výhra v Challenge day

Už po jedenástykrát prijalo mesto Nitra výzvu Asociácie športu pre všetkých SR a Združenia miest a obcí Slovenska zapojilo sa do súťaže miest v ľubovoľných pohybových aktivitách počas Challenge day – Dňa výzvy. Za posledných 10 rokov boli našimi súpermi mestá z Poľska, Maďarska, Japonska, Austrálie, Juhoslávie, Thajska a Izrealu. Minulý rok sme zvíťazili na japonským mestom Mizusava City, keď v tento deň športovalo 66,39 % obyvateľov. Tohto roku pre nás po prvý raz nebolo súperom mesto zo zahraničia, ale dve slovenské mestá – Trnava a Košice. Výsledky nás mimoriadne potešili. V Trnave sa do pohybových aktivít zapojilo 26,55 % obyvateľov, v Košiciach 25,7 % , kým v Nitre až 52,31 % obyvateľov. Na záverečnom vyhodnotení získala cenu primátora (kolobežku) Lenka Vöröšová, ktorá sa do Dňa výzvy zapojila ako mažoretka. Cenu z rúk primátora osobne prevzal Lenkin otec. (r)

11.strana

storočný jubilant Štefan Škorec

12. – 13.strana

Partnerská spolupráca - nevyčerpatelné žriedlo informácií, skúseností a poznatkov

Poznáte partnerské mestá?

Odveká túžba človeka spoznávať nových ľudí a nadväzovať priateľstvá sa aj dnes úspešne transformuje v partnerských vzťahoch s inými mestami. Povedali by ste si, že to nie je nič výnimočné. Veď aj v nedávnej minulosti boli známe tzv. družobné vzťahy. Súčasný partnerské vzťahy medzi Nitrou a ďalšími mestami sú založené na princípe vzájomnej spolupráce výmeny skúseností medzi samosprávami, školami, rozličnými inštitúciami a občanmi. Pre väčšiu informovanosť našich občanov dnes zverejňujeme kompletný zoznam partnerských miest, ako nám ho poskytla Ing. Katarína Machúchová, špecialistka pre partnerskú spoluprácu

z Nitrianskeho informačného systému, ktorá sa venuje práve tejto problematike. Mesto Nitra udržiava partnerskú spoluprácu na základe oficiálnych zmlúv a dokumentov.

Kroměříž - Česká republika. Kontakty od roku 1966. ***Prvá družobná dohoda o vzájomnej spolupráci medzi MsNV v Nitre a MsNV v Kroměříži, podpísaná 1.12.1972 - Družobná dohoda o vzájomnej spolupráci na roky 1986-1990, podpísaná v decembri 1986 medzi Milanom Vaculíkom, predsedom MsNV Kroměříž a Štefanom Kochanským, predsedom MsNV Nitra.*** Formálne potvrdenie dohody o partnerstve 25.9.2003 podpísané pri príležitosti 30. výročia podpísania prvej družobnej dohody medzi Ferdinandom Vítekom, primátorom Nity a Ing. Petrom Dvořákom, starostom Kroměříža.

Predmet zmluvy: Výmena skúseností na úrovni mestských úradov, školstva, kultúry, dopravy, miestneho hospodárstva, obchodu, cestovného ruchu, zdravotníctva, sociálneho zabezpečenia, ako aj ochrany životného prostredia. Spolupráca je veľmi aktívna, realizuje sa formou pravidelných oficiálnych návštev predstaviteľov miest, aktívnou účasťou na realizovaných projektoch v oblasti partnerskej spolupráce, kultúry, športových podujatí, životného prostredia a mimovládnych organizácií.

Gosford – Austrália. Kontakty od roku 1987. ***Prehlásenie o nadviazaní družobných stykov medzi mestami Nitra a Gosford, podpísaná 10.9.1988.*** Zmluvu podpísali Patricia Lesley Harrison, primátor mesta Gosford a Štefan Kochanský, predseda MsNV mesta Nitra.

Predmet zmluvy: Podporovanie širokej výmeny v oblasti vzdelania, kultúry, priemyslu, obchodu atď.

Dohoda o spolupráci, podpísaná 30.6.1989, na dobu neurčitú.

Podpísali: Paul Alexander Mc. Lean, senátor Gosfordu a Štefan Kochanský, predseda MsNV Nitra.

Predmet zmluvy: Napomáhanie k nadviazovaniu výmenných akcií v oblasti sociálnej, kultúrnej a športovej, príprava a organizovanie výstavy informačných materiálov, napomáhanie pri nadviazovaní kontaktov medzi mestskými organizáciami.

Vykonávacia dohoda medzi partnerskými mestami, podpísaná 22.5.2002. Podpísali: Rober Bell, primátor mesta Gosford a Jozef Prokeš, primátor mesta Nity.

Predmet zmluvy: rozšírenie v týchto oblastiach: kultúrno-umeleckej tvorby (divadlo, výtvarné umenie, kult. - umelecké podujatia), mimovládnych organizácií, športových výmenných podujatí, výmeny informácií a propagačných materiálov, spolupráca medzi zastupiteľskými orgánmi. Spolupráca v posledných rokoch je veľmi aktívna. Po dlhoročnej pauze opätovné nadviazania kontaktov, návšteva oficiálnych predstaviteľov mesta Gosford v Nitre. Realizácia recipročných projektov v oblasti kultúry (divadlo, hudobné telesá).

Zielona Gora – Poľsko. Kontakty od roku 1987. ***Dohoda o družobnej spolupráci medzi mestami Zielona Gora a Nitra na roky 1989-1990, podpísaná 16.12.1988.***

Dohoda o spolupráci medzi mestami Nitra a Zielona Gora, podpísaná 18.9.1992, s platnosťou do konca roku 2001. Zmluvu podpísali: Roman Doganowski, primátor mesta Zielona Gora a Silvester Štefanka, primátor mesta Nitra. ***Predmet zmluvy:*** Podporovanie kontaktov medzi obyvateľmi miest, pokračovanie v stretnutiach na báze samosprávy, výmeny informácií a skúseností týkajúcich sa rozvoja oboch miest, prehľbovanie spolupráce v oblasti architektúry, ochrany pamiatok, ochrany a formovania ŽP, zdravotníckej a sociálnej starostlivosti a tiež vo vzdelávaní, vzájomné obohacovanie kultúrneho života a to výmenou profesionálnych umelcov a amatérskych kultúrnych a folklórnych krúžkov, odborníkov v oblasti múzejníctva, a tiež formou usporiadania výstav. Účasť na medzinárodných projektoch v rámci Európskej únie.

Naperville – USA. Kontakty od roku 1991. ***Protokol o vzájomnej spolupráci medzi mestami Naperville a Nitra, podpísaná 17.11.1993, na dobu neurčitú.*** Podpísali: Samuel T. Macrane, primátor mesta Naperville a Silvester Štefanka, primátor mesta Nitra. ***Predmet zmluvy:***

Spolupráca v oblasti vedy, ekonómie a kultúry, vytvorenie priamych kontaktov medzi podnikmi a vedeckými inštitúciami za účelom organizovania návštev a výmeny delegácií.

Postupné kroky pre realizáciu priateľskej činnosti v oblasti kultúrnych výmen, umenia, športu, zdravotníctva, cirkvi atď. Spolupráca je veľmi aktívna. Každoročná návšteva predstaviteľov mesta Naperville v Nitre. V roku 2000 bol založený neoficiálny Klub priateľov Naperville, ktorého členovia sa aktívne zapájajú do partnerskej spolupráce a spolupracujú pri koordinácii tejto činnosti s mestom.

Realizované projekty: V oblasti vzdelávania, každoročné poskytovanie štipendia pre študentov univerzít. V oblasti športu - podpora Baseballového klubu v Nitre a pomoc pri budovaní ihriska. V oblasti sociálnej - projekt na podporu nadácie Slniečko a vzdelávanie odborníkov. Spoločný projekt prevencie kriminality mladých ľudí medzi políciou v Naperville a Mestskou políciou v Nitre. Čiastkové projekty medzi organizáciami a inštitúciami obidvoch miest (Rotary Club, Evanjelická cirkev, školstvo - základné, stredné i univerzity, zdravotníctvo, SOPK).

Zoetermeer – Holandsko. Kontakty od roku 1993. ***Predbežná dohoda o spolupráci, podpísaná 28.1.1994.*** Podpísali: Erris Oskam, vice-primátor mesta Zoetermeer a Silvester Štefanka, primátor mesta Nitra. ***Dohoda o partnerskej spolupráci, podpísaná 30.6.1994, na dobu neurčitú.*** Podpísali:

Dr. L. van Leeuwen, primátor mesta Zoetermeer a Silvester Štefanka, primátor mesta Nitra. *Predmet zmluvy:* Spolupráca v oblasti školstva, výmenné stáže a pobyty študentov a učiteľov, spolupráca medzi knižnicami, podpora enviromentálnych iniciatív a programov v Nitre. Nadviazanie trvalých ekumenických kontaktov rôznych cirkví, ďalej kontaktov medzi športovými organizáciami, mimovládnyimi organizáciami, polícia, organizovanie výmenných programov. Spolupráca v oblasti zdravotnej a sociálnej starostlivosti. Výmena kultúrnych programov. Pomoc pri nadviazovaní stykov medzi priemyselnými a obchodnými organizáciami, poradenské a informačné služby v oblasti CR.

Dohoda o pláne cyklotrasy pre mesto Nitra, podpísaná 21.3.2000. Zmluvu podpísali Gemma Smid-Marsman, viceprimátorka mesta Zoetermeer a Jozef Prokeš, primátor mesta Nitra. Spolupráca je veľmi aktívna. Zapojenie do medzinárodných seminárov a projektov financovaných Európskou úniou. Poskytovanie holandského know-how pri budovaní cyklistických trás. Spoločný projekt "Waste-managment", pri ktorom je možnosť získania grantu z VNG-International. Aktívna realizácia čiastkových projektov: stredné školy, špeciálna škola pre postihnuté deti, združenie sluchovo-postihnutej mládeže EFFETA, spolupráca medzi políciou v Zoetermeer a Mestskou políciou v Nitre, spolupráca medzi Hasičským zborom v Zoetermeer a Hasičského záchranného systému v Nitre.

Jinotega – Nikaragua. Kontakty od roku 1994. **Dohoda o spolupráci miest Jinotega a Nitra, podpísaná 15.6.1994, na dobu neurčitú.** Podpísali: Noel Cradea, primátor mesta Jinotega a Silvester Štefanka, primátor mesta Nitra. *Predmet zmluvy:* Úzka spolupráca pri tvorbe a realizácii projektu N.E.W.S., založeného na tripartite. Výmena oficiálnych a pracovných skupín z oboch miest. Spolupráca je v súčasnosti utlmená z dôvodu ukončenia projektu N.E.W.S

Zapojenie sa do trojstranného partnerstva s mestom Zoetermeer v Holandsku a mestom Jinotega v Nikaragui v rámci projektu N.E.W.S. (spolupráca V-Z-J). **Dohoda o spolupráci miest, podpísaná 13.5.1994, na dobu neurčitú**

Podpísali: Eric Leupe, viceprimátor mesta Zoetermeer, Noel Gadea, primátor mesta Jinotega a Silvester Štefanka, primátor mesta Nitra. Projekt N.E.W.S zahrňoval spoluprácu skupiny miest bývalého Československa - Holandska - Nikaragui. Účasť Nity a spolupráca s mestami Zoetermeer a Jinotega na tomto projekte prispela k získaniu skúseností pri príprave a realizácii medzinárodných projektov. Najväčšie realizované projekty: projekt regulácie rieky Rio Ducali, projekt regionálnej výchovy pre deti od 12 do 18 rokov.

České Budějovice -Česká republika. Kontakty od roku 1944. **Dohoda o spolupráci miest České Budějovice a Nitra, podpísaná 7.5.1994, na dobu neurčitú.** Podpísali: Jaromír Talíř, primátor mesta České Budějovice a Silvester Štefanka, primátor mesta Nitra. *Predmet zmluvy:*

Podporovanie kontaktov, spolupráce a stretnutí predovšetkým v oblasti umenia, kultúry (napr. divadlo, hudba, knižnice múzea a galérie), vedy a vzdelávania (VŠ, SŠ, ZŠ), cirkví, oznamovacích prostriedkov, pamiatkovej ochrany, výstavby miest a bytovej problematiky, ochrany ŽP, hospodárstva (priemysel, obchod, podnikanie), výstavníctva, zdravotníctva a sociálnej činnosti, turistiky, športu atď. Spolupráca je aktívna. Pravidelné oficiálne návštevy predstaviteľov miest. Realizované projekty - hlavne v oblasti kultúry. Účasť na projektoch, pri ktorých sú získavané financie z Európskej únie.

Eretria – Grécko. Kontakty od roku 1996. **Dohoda o spolupráci medzi Eretriu a Nitrou, podpísaná 8.10.1997, na dobu neurčitú.** Podpísali: Iannis N. Gournis, primátor mesta Eretria a Vladimír Libant, primátor mesta Nitra. *Predmet zmluvy:* Spolupráca pri výmene informácií v oblasti vzdelávania, umenia, kultúry, športu, ako aj výmeny informácií v oblasti obchodu a turizmu. Spolupráca je pasívna, zostala na oficiálnej písomnej úrovni. Problémom je jazyková bariéra.

Osijek – Chorvátsko. Kontakty od roku 1996. **Charta - dohoda o partnerstve našich miest, podpísaná v decembri 1997, na dobu neurčitú.** *Predmet zmluvy:* spolupráca medzi zastupiteľskými orgánmi, výmena skúseností pracovníkov jednotlivých samospráv, výmenné akcie kultúrno-umeleckej tvorby (divadlo, výtvarné umenie, kultúrno-umelecké podujatia, umelecké súbory), športových tímov, výmena informácií a propagačných materiálov, výmeny mladých ľudí. Spolupráca je aktívna. Ide o pravidelné oficiálne návštevy predstaviteľov miest, zapájanie do spoločných medzinárodných projektov v oblasti cestovného ruchu, partnerskej spolupráce, kultúry a športu.

Sumy- Ukrajina. Kontakty od roku 1997. **Dohoda medzi mestami Sumy a Nitra, podpísaná 10.9.1998, na dobu neurčitú.** Podpísali: Alexander Andronov, primátor mesta Sumy a Vladimír Libant, primátor mesta Nitra. *Predmet zmluvy:* upevnenie rozvíjania obchodno-ekonomickej, vedecko-technickej, kultúrnej spolupráce medzi mestami. Strany chcú rozvíjať spoluprácu v oblasti ochrany zdravia, kultúry, školstva, informatiky, reklamy, telesnej kultúry a športu, turistiky a mládežníckych vzázkov. Spolupráca je pasívna, vzťahy zostali len na výmene oficiálnych návštev.

Báčsky Petrovec – Srbsko. Kontakty od roku 1989. **Zmluva o priateľstve, partnerstve a trvalej spolupráci, podpísaná 15.10.1998, na dobu neurčitú.** Podpísali: Juraj Červenák, predseda Zhromaždenia obce Báčsky Petrovec a Vladimír Libant, primátor Nity. *Predmet zmluvy:* udržiavanie a

rozširovanie spolupráce, partnerstva a priateľstva nielen medzi zastupiteľskými orgánmi, ale aj prostredníctvom podnikov, kultúrnych a osvetových inštitúcií, športových klubov, spoločenských organizácií a občanov. Kontakty v rámci spoločenských, kultúrnych a športových stykov, ako aj spolupráca v oblasti hospodárstva. Jedným z cieľov vzájomnej spolupráce je snaha o podporu a udržiavanie slovenského národného povedomia.

Každoročne sa uzatvárajú vykonávacie dohody na ďalší rok. Spolupráca je veľmi aktívna.

Pravidelné oficiálne návštevy predstaviteľov miest. Neoficiálne združenie Spolok Báčskeho Petrovca, ktoré združuje ľudí na základe dobrovoľnosti podieľať sa na spolupráci s rodákmi v Báčskom Petrovci aktívne spolupracuje pri predkladaní a realizovaní projektov.

Uskutočňované projekty: recipročné priateľské návštevy amatérskych športových klubov, záujmových spolkov a mestských polícií. Projekty spolupráce medzi školami - ZŠ Fatranská, Gymnázium Párovce. Zbierky kníh pre knižnicu v B. Petrovci, a pravidelné zasielanie slovenských periodík. Poskytovanie know-how pri príprave projektov.

Spišská Nová Ves - Slovenská republika. Kontakty od roku 1966. **Zmluva o partnerských vzťahoch, podpísaná 20.8.1999, na dobu neurčitú.** Podpísali: Karol Mitrík, primátor mesta Spišská Nová Ves a Jozef Prokeš, primátor mesta Nitra. **Predmet zmluvy:** rozvíjanie spolupráce v oblasti školstva, kultúry, umenia, športu, CR a výmeny skúseností v oblasti miestnych samospráv.

Spolupráca je aktívna. Pravidelné návštevy predstaviteľov miest. Výmena skúseností pracovníkov jednotlivých samospráv. Vybudovanie kultúrnej tradície "Mesto baví mesto".

Kielce – Poľsko. Kontakty od roku 1997 **bez zmluvy.** Vzájomné obohacovanie kultúrneho života a to výmenou profesionálnych umelcov a amatérskych kultúrnych a folklórnych krúžkov, odborníkov v oblasti múzejníctva, a tiež formou usporiadania výstav a festivalov.

Spolupráca sa uskutočňuje len v rámci výmeny kultúrnych telies. Nakoľko nie je podpísaná oficiálna zmluva o partnerskej spolupráci, nie je tu možnosť začlenenia do projektov, pri ktorých sú získavané financie z Európskej únie. Doporučujeme naďalej udržiavať spoluprácu na priateľskej úrovni.

14.strana

ZUŠ

V prípade základných umeleckých škôl vznikol podľa predsedu NSK Milana Belicu precedens ešte v r. 2001 kvôli nekompetentnému rozhodnutiu pracovníkov najvyšších orgánov štátnej správy. Ministerstvo školstva SR vydalo v novembri 2001 metodický pokyn, podľa ktorého zriaďovateľská funkcia doteraz existujúcich ZUŠ prechádza na samosprávne kraje. Vzápätí však vyšiel ďalší metodický pokyn, ktorý tú istú kompetenciu prisúdil mestu. Povinnosti zriaďovateľa začal teda plniť NSK, ktorého poslanci schválili zriadenie ZUŠ. Delimitačný protokol bol riadne zaevidovaný na katastri. Mesto Nitra však s týmto postupom nesúhlasilo. NSK požiadal o vyjadrenie príslušný odbor Ministerstva školstva, ktorý písomne potvrdil správnosť jeho postupu. Rovnaký postup zvolilo aj mesto Nitra, ktoré dostalo z iného odboru ministerstva písomné vyjadrenie, že správne by malo byť zriaďovateľom mesto. Peniaze na prevádzku a mzdy zamestnancov ZUŠ dostával dva roky NSK, rovnako ako zálohové platby na mzdy za prvý štvrt'rok tohto roka. Peniaze na financovanie ZUŠ v tomto roku však dostalo v rámci 114 miliónového balíka určeného na originálne kompetencie Mesto Nitra. Jeho zástupcovia tvrdia, že pri rozdeľovaní peňazí na jednotlivé školské zariadenia nevedeli, že v určenom balíku je zahrnutá i ZUŠ, preto peniaze na jej prevádzku nevyčlenili. Krajský školský úrad však tvrdí, že dal Mestu kompletne informácie. Výsledkom tak bol fakt, že zamestnanci ZUŠ zostali bez aprílových výplat.

Podľa pedagogickej rady ZUŠ v Nitre je vhodnejším a zodpovednejším zriaďovateľom NSK, ktorý neohrozuje existenciu školy. Je zrejmé, že mesto má záujem len o lukratívne priestory v centre mesta, v ktorých v súčasnosti i ZUŠ sídli," tvrdí zástupca pedagógov. Aj podľa riaditeľky ZUŠ Violy Smieškovej si povinnosti zriaďovateľa bez najmenších problémov plnil dva roky NSK, preto by mal zostať i naďalej zriaďovateľom. Mestský úrad okrem slovnej deklarácie a právnych obštrukcií škole nijako nepomohol, skôr naopak," konštatuje Smiešková. Tento problém nemôže vyriešiť nikto iný, len nezávislý súd. Jeho rozhodnutie budeme rešpektovať," konštatoval predseda NSK M. Belica.

14.strana

Mesto Nitra venovalo svojim obyvateľom dni zdravia

Zdravie ako najväčšia hodnota

Zalomiť perovku NITRA – ZDRAVÉ MESTO

Prvé júnové dni patrili v našom meste zdraviu, pretože v rámci projektu Nitra – zdravé mesto pripravilo Mesto Nitra - Mestský úrad v spolupráci s ďalšími 15 organizátormi pestrú paletu zdravotno-výchovných podujatí, ktoré oslovili všetky vekové kategórie.

Do projektu – Zdravé mesto sa Nitra zapojila pred ôsmimi rokmi. Ako člen Asociácie zdravých miest vypracovali na základe odporúčaní Svetovej zdravotníckej organizácie profil Zdravia mesta, ktorého hlavným cieľom je usmerňovať a organizovať aktivity, zlepšujúce verejné zdravie. Pre samosprávu, ale aj pre ďalšie organizácie a inštitúcie v meste tak určujú konkrétne kroky, ktoré by mali viesť k zvýšeniu zdravotného uvedomeniu všetkých obyvateľov. Ako mi povedala referentka pre zdravotníctvo MsÚ Anna Šmehilová, jedným z najdôležitejších nástrojov v boji za lepšie zdravie je informovanosť. Aj keď v súčasnej situácii je už zdravie povýšené nad všetky pominuteľné hodnoty tohto sveta, predsa sa nájde dosť ľudí, ktorí sú benevoletní k svojmu zdravotnému stavu, ignorujú preventívne prehliadky a nestravujú sa podľa zásad zdravej výživy. A práve pre nich pripravilo Mesto šesť dní trvajúci bohatý program s bohatou ponukou rozličných podujatí, určených všetkým vekovým kategóriám Nitranov. Zrejme s najväčšou poslucháčskou priazňou sa stretlo podujatie Slovenskej únie proti osteoporóze, ktorú po odbornej stránke zabezpečili lekári z Osteocentra pri Vysokošpecializovanom odbornom ústave tuberkulózných a respiračných chorôb Nitra – Zobor. V stredu odznela séria zdravotnových prednášok, ktoré pripravili pedagógovia z katedry ošetrovateľstva UKF.

Poslucháči, ktorým záleží na zdravotnom stave si mohli vybrať z viacerých zaujímavých prednášok, napr. ako predchádzať ochoreniu srdca a ciev, čo všetko súvisí s ochorením kĺbových žíl, s chrípkou, diabetesom, vyskúšať si prvú pomoc, či popočúvať o problémoch staroby. Viaceré aktivity boli určené pre žiakov materských a základných škôl, ale tiež pre ľudí v strednom veku a tiež pre dôchodcov. Počas nitrianskych dní zdravia zorganizovali rôzne pohybové aktivity, turistické vychádzky na Zobor, relaxačné cvičenia pre zdravotne postihnutých, zdravotno výchovné prednášky, ale aj voľný vstup do krytej plavárne, ktorý bude možný tento piatok dopoludnia. Súčasťou zdravých dní je aj bezplatné meranie krvného tlaku a percenta telesného tuku, ktorý si občania budú môcť dať zmerať zajtra dopoludnia na mestskom úrade a vo štvrtok v Klube dôchodcov na Ul. Ľudovíta Okánika. Nielen pre aktívnych turistov, ale aj pre milovníkov pobytu na čerstvom vzduchu sa v sobotu konal turistický prechod pohorím Pohronskeho Inovca a v mestskom parku na Sihoti sa Dni zdravia zavŕšili verejným bežeckým podujatím.(sy)

15.strana

Radi sa k nám vracajú

Stalo sa už tradíciou, že k nitrianskym matičiarom každoročne prichádzajú Slováci žijúci mimo svojej domoviny, ktorí však majú svoje korene v Nitre alebo v blízkom okolí. Počas desiatich rokov existencie Matice slovenskej ich možno rátať na stovky. V dňoch 28.-30.mája k nám zavítali Slováci z trojtisícovej chorvátskej obce Lipovliany. Stalo sa tak vďaka miestnej organizácii MS. Od desaťročnej dievčinky až po 77-ročného Slavka Kubrana, ktorého otec sa zo Slovenska odsťahoval na Dolnú zem okolo roku 1900. Slavko Kubran sa na Slovensku vrátil prvýkrát od II. svetovej vojny. Otec ho vtedy poslal na Slovensko, aby uchránil v tom čase 17-ročného chlapca pred zastrelením. Zaujímavú históriu svojho návratu na Slovensko má aj rodina Branka Vincenta, ktorého aj s bratom vyšikovali rodičia počas II.svetovej vojny k príbuzným na Slovensko. Branko sa zachránil, no jeho brat nie. Po návrate späť k ročiom ho ustašovci zastrelili. Aj také boli spomienky najstarších účastníkov 3-dňového zájazdu, ktorí na dolnú Nitru, ktorí prišli aj so svojimi rodinami, aby ich oboznámili s pamätnými miestami a príbuzenstvom.

Prvý deň pobuli v Nitre, kde navštívili miestny Dom MS. Riaditeľka D. Pechočiaková ich sprevádzala po zariadení a odovzdala im zbierku viac ako 500 slovenských publikácií. Najväčšiu radosť im urobili spevníky slovenských ľudových piesní z nitrianskej oblasti, ktoré ma DMS v zásobe zo svojej bohatej vydavateľskej činnosti. Na požiadanie predsedu MS miestnej organizácie v Lipovlianoch im darovala päť krojovaných súprav pre novovznikajúci slovenský folklórny súbor. Dopoludnia absolvovali okružnú jazdu po Nitre, počas ktorej im profesorka SPŠ potravinárskej a Hotelovej akadémie Eva Bubáková spolu so študentkami školy porozprávala o Nitre. Hostia navštívili aj strojársky veľtrh na Agrokomplexe, Slovenské poľnohospodárske múzeum – skanzen a zúčastnili sa na I. svätourbanských dňoch. Večer sa stretli so zástupcom primátora Nitry F. Balážom, predsedom MO MS J. Petruškom, riaditeľkou DMS D. Pechočiakovou, poslancom MZ v Nitre V. Libantom, zást.

Vedúceho odboru kultúry NSK M. Bačom a ďalšími. Všetci sa výborne zabavili s FS Nitran a Nitranček, ktorý uviedla M. Zaujcová a neskôr aj pri gitarových pesničkách v podaní matičiara Cyrila Ivana.

Aj touto cestou ďakujeme príkladnému postoju SPŠ potravinárskej a Hotelovej akadémie v Nitre, Agrokomplexu – Výstavníctvu v Nitre. VB Leasingu, SPM v Nitre a Slovak Air Servicesu, ktoré veľkou mierou prispeli ku kvalite podujatia.

Drahomíra Pechočiaková

Text pod snímku na 15.stranu:

Chorvátski priatelia pri prehliadke výstavy v Dome MS v Nitre.

Text pod snímku na 15.stranu:

Skupina Chorvátov pred Domom Matice slovenskej v Nitre.

16. strana

Cumlíky do pôrodnice nepatria

Nitrianska Fakultná nemocnica sa nedávno stala v poradí už dvadsiatou slovenskou nemocnicou, ktorá získala štatút Baby friendly hospital, čo v preklade znamená Nemocnica priateľská k deťom. V oprincípe ide o to, že lekárii zdravotné sestry uplatňujú pri svojej náročnej práci princíp, založený na trpezlivosti, láske a poradenstve. Podľa vyjadrenia primárky novorodeneckého oddelenia MUDr. Márie Borguľovej, ktorá prevzala symbolickú plaketu z rúk predstaviteľky Slovenského výboru UNICEF Viery Haľamovej, o získanie tohto titulu sa v Nitre usilovali už niekoľko rokov.

Na novorodeneckom oddelení dnes platí niekoľko zásad – novorodencom nesmú dávať cumlíky a nesmú sa dokrmovať fľaškou. Zo všetkého najdôležitejšie je dojčenie. Technika sania z prsníka je celkom iná a dieťaťko by mohlo prsník odmietnuť. Zdravotníkov v Nitre o to viac teší fakt, že až 92 percent mamičky, opúšťajúcich po pôrode múry pôrodníc, dojčia. Materské mlieko je pre dieťaťko v prvých mesiacoch života tá najprírodzenejšia potraviná. A čo je hlavné – ak po príchode domov, narazia v súvislosti s dojčením na nejaký problém, môžu sa podľa potreby telefonicky obrátiť na personál nemocnice, alebo na poradkyňu v dojčení. Program BFH sa realizuje od roku 1991, vznikol v rámci záväzkov svetového sumitu o deťoch. Najlepší odborníci Svetovej zdravotníckej organizácie na ňom sformulovali 10 praktických krokov o nových poznatkoch o postnatálnej adaptácii novorodenca na nezávislý život. Pred 15 rokmi sa v nitrianskej pôrodnici narodilo 3600 až 3800 detí. Vlani ich bolo 1 167, čo je najmenej v histórii nemocnice. Riaditeľ Viktor Žák však pevne verí, že po čase budú do Nitry cestovať rodičky z celého kraja. Vlani na jeseň pôrodnicu zrekonštruovali, operačné sály sú vybavené klimatizáciou a modernou technikou. K väčšiemu pohodliu rodičiek prispieva aj špeciálne polohovateľné kreslo, ktoré umožňuje ženám rodiť v prírodzenej polohe. Pripravuje sa rekonštrukcia lôžkovej časti pavilónu a sociálnych zariadení. Rodičky nie sú pacientky, ale klientky a preto aj interiér pôrodnice musí byť vybavený nadštandardne v porovnaní s inými nemocničnými oddeleniami. (sy)

24.strana

Jubilanti v roku 2004

V júli 2004 sa významného životného jubilea dožívajú títo občania mesta Nitra:

75 rokov: Alžbeta Balážiová, Ernest Belančík, Magdaléna Bruckerová, Jaroslav Bučko, Ján Burian, Anna Dobříková, Jozef Dolejš, Marta Ďurejová, Sidónia Ďurfinová, Gizela Fridrichová, Emil Goga, Ondrej Golas, Július Herceg, Jozef Hipp, Amália Hodúlová, Valéria Horáčková, Anton Hudec, Jozef Hulala, Katarína Hurtová, Libuša Jurčová, Ing. Hilar Jurík, Ľudmila Klobučniková, Ján Lacika, Dezider

Lukačka, Vitězslav Matiaska, Anna Milová, Mária Mušáková, Anna Nadáždiová, Júlia Náhlovská, Jozef Olah, Lýdia Olšanská, Jozef Petráš, Gabriela Popelková, Vojtech Privalinec, Terézia Révayová, Anton Skovaj, Milan Sopóci, Mária Szárszoyová, Alžbeta Šajdaková, Štefánia Špániková, Anna Tökölyová, Alžbeta Tomanová, Alžbeta Vargová, Július Vozárik, Otilia Vykoukalová, Vlasta Zajačková, Verona Zákopčanová, Anna Zlámalová.

80 rokov: Miroslav Benedik, Štefan Benko, Ing. Karol Borovský, František Buranský, Jozef Čapla, Dr. Ján Dobiaš, Alžbeta Dolanová, Mária Dolinská, Ladislav Foltán, Margita Gmitterková, Štefan Halaji, Irena Hallová, Klára Haulíková, Barbora Horská, Mária Illášová, Vincent Jamrich, Ing. Ernest Jančovič, Emília Kolenčíková, Helena Kosírová, Tibor Kutalík, Anna Mikušíková, Peter Pažický, Zuzanna Rujderová, Anna Ružičková, Zuzana Vaneková, Pavlína Verešová, Gabriel Vilina, PhDr. Miroslava Zabílková, František Zábojník, Alžbeta Zaujecová.

85 rokov: Antónia Balaďová, Helena Bojsová, Ing. Vladimír Starinský, Helena Tučná, 86 rokov: Anna Borcsányiová, MUDr. Rochus Nemeček, 87 rokov: Jozef Citorík, Johana Duchoňová, Terézia Sládečková, Emília Slavčevová, František Vereš, Anna Vyoralová, Rozália Zaujecová, 88 rokov: Mária Felixová, Anna Kolenčíková, František Száraz, Margita Turanovičová, 89 rokov: Janka Bujnová, Terézia Juhásová, Alžbeta Kolompárová, Etela Mikušová, Andrej Orban, 90 rokov: Margita Borisová, Pavla Duboviczká, Mária Farská, Apolónia Horňáková, Ferdinand Majerník, 91 rokov: Gejza Havran, Anna Molnárová, Jozef Nitriansky, Alžbeta Schultzová, Vilma Turisová, 92 rokov: Andrej Čižmár, Irma Hartánská, Helena Solárová, JUDr. Pavol Verö, 93 rokov: Alexej Arpáš, Júlia Révayová, Pavel Šatura, 94 rokov: Adela Filová, Veronika Kollárová, 95 rokov: Anna Palkovičová, 96 rokov: Pavlína Stovičková, Štefan Valent, 97 rokov: Alojzia Svobodová.

V auguste 2004 si životné jubileum pripomenú títo občania mesta Nitra.

75 rokov: Terézia Antošová, František Bauman, Ľudovít Bene, Vlasta Bónová, Tibor Borot, Emília Búgelová, Ing. Ján Bukoven, Štefánia Civinová, Mária Časarová, Emília Danová, Pavel Darnady, Zlata Eliašová, Rudolf Fabiš, Eva Gregorová, Monika Gúčiková, Emília Hancková, Paulína Holbíková, Helena Holobradá, Karol Hrnčár, Oľga Hudecová, Katarína Hupeková, Alžbeta Chaloupková, Mária Kelemenová, Helena Kriváňová, Terézia Kurčová, Alžbeta Lavová, Štefan Malý, Emerencia Milkovičová, Miloslav Musil, Antónia Obrinčáková, Terézia Pénzešová, František Pribilinec, Jozef Radulov, Janka Slažanská, Amália Slížová, Ing. Viktor Strieženec, František Ševčík, Jaroslav Trímay, Anna Ulbríková, Emília Vengerová, Augustína Volešinyiová, Magdaléna Záhumenská, Ľudovít Zverka. 80 rokov: Anna Amešná, Mária Andelová, Ján Beláni, Mária Belanová, Mária Brassányová, Mária Burdová, Mária Cucorová, Helena Částová, Emília Černická, Severín Demo, Milan Dorušinec, Alžbeta Hatinová, Anton Horník, Emil Hraška, Aurélie Kmeťová, Július Kóňa, Mária Lahučká, Valéria Lieskovská, Oľivia Malinčáková, Štefan Mikulášik, Irena Pekárová, Bartolomej Petrovič, Mária Polakovičová, Pavel Sabo, Klementína Šajgalíková, Mária Šimjaková, Gabriela Švikruhová, Mária Ťapušová, Ján Ťažký, Mária Turčanová, Anna Uharčeková, Alžbeta Vyhňalíková.

85 rokov: František Behúl, Helena Beláková, Margita Brunovská, Etela Czellerová, Pavel Dubravský, Emília Fusková, Irena Gašková, Mária Gažiová, Barbora Ivančíková, Agneša Koprďová, Pavla Kriváčková, Ján Kuťka, František Máchal, Elena Massányiová, Helena Matyová, Štefan Paulovič, Jozefína Poluchová, Anna Porubská, Gertrúda Schneirerová, Štefan Supek, Mária Škvarková, Mária Štarkeová, Viliam Timko, Vojtech Toman, Anton Tománek, Vilma Tóthová, Ing. Michal Vachút, 86 rokov: Štefánia Balážová, Margita Bernátová, Klára Ďurišová, Helena Knollová, Alžbeta Kollárová, Helena Königová, Michal Lieskovský, Mária Sokolová, Ľudovít Šingliar, Július Štaudner, Alžbeta Takáčová, 87 rokov: Antónia Bédiová, Mária Boháčiková, Štefan Greč, Karol Jeney, Mária Michalová, Katarína Michlíková, Mária Partlová, Margita Švidráková, Rozália Tvrdošínská, 88 rokov: Jozef Kiaček, Katarína Liptáková, 89 rokov: Mária Hlavačková, Jozef Oravec, 90 rokov: Bartolomej Czakó, Rudolf Domanický, Helena Erdeiová, Adolf Hlavačka, Helena Kapustová, Jozef Kozík, Mária Kráľovičová, Emília Recsková, Alexander Schweizer, Elza Sýkorová, Mária Vatolíková, 91 rokov: Jozef Drábik, Anton Pukan, 92 rokov: Jolana Mavráková, 93 rokov: Šarlota Komárová, Helena Mišutová, 94 rokov: Mária Borguľová, Terézia Hetminská, Štefan Nemčovič, 97 rokov: Anna Bajzíková, Mária Madunická.

25.strana

Navždy odišli

V mesiaci máj 2004 nás navždy opustili títo občania mesta Nitry:

Miroslav Mikuš, 51 r., Partizánska 64

Ester Varadyová, 85 r., Fatranská 2

Jozef Repka, 73 r., Panská dolina 46

Emil Klíbk, 71 r., Dlhá 82

Ján Gunda, 63 r., Ľ. Okánika 8
Milan Tomasta, 70 r., Inovecká 3
Titus Szórad, 93 r., Dolnočermánska 62
Imrich Maťašovský, 77 r., Čavojského 7
Anna Sabová, 75 r., Za Ferenitkou 5
Prof. Ing. Milan Branický, CSc., 74 r., Metodova 61
Helena Járebová, 78 r., Čulenova 15
Ing. Pavel Korček, 58 r., Sv. Beňadika 27
Apolonia Matejková, 85 r., Lúčna 1
Ing. Miroslav Mikulášik, 29 r., Štiavnická 9
Anna Borovicová, 56 r. Výstavná 37
Ivan Mendrej, 67 r., Benkova 12
Ján Janičina, 53 r. Tehelná 86
Vincent Čeliga, 64 r., Tehelná 78
Jaroslav Šoóš, 52 r., Štúrova 15
Anna Štundová, 84 r., Pri Červenom kríži 5
Judita Hajašová, 89 r., Čulenova 12
Anna Mahútová, 92 r., Výstavná 33
Vlastimil Nagy, 44 r., Štefánikova tr. 64
Alexander Pallya, 70 r., Sládkovičova 5
Ing. Milan Turiak, 49 r., Vašinova 28
Ján Trajtel, 80 r., Považská 14
Alžbeta Staššová, 76 r., Vajanského 4
Pavína Zmeková, 69 r., Štefánikova tr. 72
Františka Žoldošová, 102 r., Dolnočermánska 62
Anna Kmečová, 77 r., Šipová 35
Jozef Kotlár, 39 r., Telgártska 7
Anna Šutovská, 79 r., Štúrova 41
Vilma Rožičová, 84 r., Čavojského 6
Mária Uríková, 79 r., Tribečská 3
Albert Merka, 92 r., Za Ferenitkou 1
Ing. Katarína Žáková, 62 r., Rovná 2
Ján Dedik, 74 r., Tr. A. Hlinku 43
Ing. Tibor Pilát, 43 r., Párovská 11
Pavol Dojčán, 75 r., Železničiarska 75
František Čurgali, 60 r. J. Kráľa 49
Mária Zaujecová, 58 r., Štúrova 28
Pavel Moravčík, 75 r., Kozmonautov 12
Jozef Galla, 69 r., Čajkovského 20
Marta Kochová, 56 r., Tribečská 8
RNDr. Pavol Kelemen, CSc., 67 r., Levická 23
Terézia Kečkéšová, 73 r., J. Kráľa 47

25.strana

Vitajte na svete

13.mája: Veronika Katerinková, 14.mája: René Černák, 15.mája: Oliver Michalička, 16.mája: Ema Vravková, Martin Mikeš, **17.mája:** Ema Belanová, Patrik Kováč, **18.mája:** Michaela Michalcová, 19.mája: Lenka Maková, Sára Vargová, Tomáš Mányi, Melisa Vollmannová, **20.mája:** Martin Dilhof, Dominika Pavlovičová, Simona Bencová, **21.mája:** Hana Brathová, Martin Turček, Matúš Bíro, Patrik Kazán, 24.mája: Matúš Zubčák, **25. mája:** René Hegeduš, Tatiana Herudová, **26.mája:** Patrik Barbírik, Kristína Papová, 28.mája: Matúš Jašík, Ema Červenková, Natália Nagyová, Michaela Mikušová, 29.mája: Veronika Barbíriková, Nikola Máčková, 30.mája: Sofia Kochanová, Ondrej Greguš, 1.júna: Filip Bédi, Nikola Miklóšová, Oliver Falalák, Matúš Hrnčiar, Tomáš Sršeň, 2.júna: Katarína Kuklová, Adrián Korál, Karin Černíčková, Oliver Havlík.

26.strana

Povedali si „áno“

V Nitre sa pre spoločnú cestu životom rozhodli tieto dvojice:

1. mája: Roman Juhás a Monika Bruckerová obaja z Nitry, MUDr. Martin Drozda z Bratislavy a Zuzana Medovarská z Levíc, Tomáš Drahoš a Monika Sabová obaja z Nitry, Radoslav Szoke z Čechyniec a Stanislava Trenčanská z Nitry, Ondrej Matejka zo Šalgoviec a Alena Bojdová z Čakajoviec, Andrej Berkes a Eva Karabinošová obaja z Nitry, Vladimír Majerčík a Janka Vontorčíková obaja z Nitry, Dušan Sládeček z Mojmíroviec a Daniela Šimová z Cabaja-Čápora, Milan Gatci a Miriam Rydziová obaja z Bratislavy
Martin Gašparovič a Ing. Katarína Kováčová, obaja z Nitry, Roman Hupka z Horných Lefantoviec a Mária Turčeková z Nitry, Andrej Pavlovič a Zuzana Vaxmanská obaja z Nitry, Mgr. Ing. Branislav Pecho a Mgr. Marcela Medeková obaja z Nitry.
8.mája: Július Šebök a Denisa Oravcová obaja z Nitrianskych Hrnčiaroviec, Martin Packa zo Šale a Lenka Pospíšilová z Nitry, Miroslav Ňaršík z Nitry a Renáta Lahučká z Veľkého Zálužia, Vlastimil Chňapek z Nitry a Monika Karlubíková z Močenku, Branislav Zeleňák a Andrea Vaňová obaja z Nitry, Rastislav Tóth z Nitry a Slavomíra Fialková z Kolty, Marek Krobot z Banskej Bystrice a Jana Bidelníková z Nitry.
15. mája: Daniel Rubeš a Jana Hučková obaja z Nitry, Martin Kosír a Naďa Reptíková obaja z Nitry Mário Tomašek a Lenka Kelemenová obaja z Nitry, Eduard Lednický a Petra Špelitzová obaja z Nitry Maroš Fúška a Anna Švercelová obaja z Nitry, Anton Kovalinka a Jana Látečková obaja z Nitry Ing. Norbert Benko a Michaela Dubeňová obaja z Nitry, Ján Kocian z Veľkej Lehoty a Jana Raffajová z Novej Bane, Martin Kostolanský z Vrakuni a Alena Šmidriaková z Nitry, Kristián Biricz z Levíc a Ľubica Hroncová z Nitry, Andrej Kondé z Pohraníc a Eva Horniaková zo Štitár.
22.mája: Martin Bečka z Pezinku a Petra Weissová z Nitry, Peter Vlček a Andrea Fintová obaja z Nitry,
Dušan Baláž z Nitry a Beata Koreňová z Liptovského Hrádku, Peter Antalič z Alekšíniec a Zuzana Dominková z Nitry, Peter Štefák a Anna Maceková obaja z Nitry, Martin Furda zo Zlatých Moraviec a Jana Lehoťáková z Cabaja, Branislav Barta a Eva Holíková obaja z Komjatíc, Richard Bédi z Lehoty a Silvia Hrachovická z Nitry,
Ivan Ľupták z Rimavskej Soboty a Marcela Krupová z Nitry.
29. mája: Valdet Gradina z Viedne a Mária Juhásová z Nitry, Ivan Maruškin z Veľkého Mederu a Iveta Vnuková z Nitry, Vojtech Balko zo Žirian a Elena Patrovičová z Kovariet, Dušan Smerek a Michaela Eliašová obaja z Nitry, Pavol Galo a Ing. Tímea Nevizánska obaja z Nitry, Michal Adame a Alžbeta Tepličková obaja z Nitry, Marek Šimšík z Jatova a Miriam Eckhardtová z Nitry, Radoslav Fazekaš a Kristína Puchelová obaja z Jelenca, Peter Mada a Mária Godárová obaja z Nitry, Martin Srnánek z Nitry a Zuzana Kečkéšová z Čakajoviec.

28. strana

Krížom, krážom, pod Zoborom

Myšlienka týždňa:

Najväčšou pliagaou bežných manželstiev je nuda, ľahostajnosť a najmä vyčerpanosť duševných pôvabov. Pavol Strauss

Zasmejme sa:

Vysmieva sa koktavý holohlavému:

„Ko-ko-ko-koľko u-u-u-še-še-še-tríš za ho-ho-holiča?

Holohlavý sa nedá:

„No určite viac ako ty za mobilný telefón!“

Presne 8. júna dopoludnia sme mali možnosť sledovať jedinečné nebeské divadlo. Pre pozemšťanov ho pripravila Venuša, ktorá sa ledva pozorovateľne pohybovala na pozadí svetlého kruhu Slnka ako malá šošovička.

Pozorovanie unikátneho prechodu Venuše cez disk Slnka vzbudil medzi našimi spoluobčanmi mimoriadny záujem. Pred piatimi rokmi

V synagóge krstili

Talentovanej mladej poetke Lenke Podhradskej z Nitry vyšla vďaka finančnej podpore Nitrianskej komunitnej nadácie už druhá kniha s názvom Básne pre potešenie. Krstnou mamou sa stala riaditeľka

Regionálneho vzdelávacieho centra samosprávy Margita Švarcová. Básničky pokrstila tekutou čokoládou, ktorú má Lenka zo všetkých nápojov najradšej. Na podujatí, ktoré sa uskutočnilo v synagóge sa zúčastnil aj zástupca Mesta Nitra Ing. Miloš Dovičovič. Len pár dní po krste básní sa telesne postihnutá Lenka, ktorá navštevuje špeciálnu ZŠ na Ul. Ľ. Okánika mohla opäť tešiť, pretože získala 3.miesto aj v celoštátnej literárnej súťaži s názvom „Tak píšem ja“, ktorú v júni vyhlásili v Žiari nad Hronom. Časť z jej bohatej tvorby publikuje aj najnovší nitriansky literárny časopis Slniečnik. (sy)

Text pod snímku na 28.stranu:

Počas výstavy stredoškolskej mládeže Mladý tvorca sa v pavilóne F areálu Agrokomplex po prvýkrát predstavilo verejnosti aj Stredné odborné učilište na Vajanského ul.1 v Nitre, kde sa žiaci pripravujú na svoje budúce povolanie v profesii kuchár a čašník. Svoje povolania tu prezentovali praktickými ukážkami, ale aj informačným panelom, kde sa záujemcovia mohli dozvedieť o možnostiach štúdia na škole, ako aj o školských a mimoškolských aktivitách. Škola sa predstavila aj na pódiovom vystúpení, kde v programe zúčastnených stredných škôl z celého Slovenska, kde žiaci preukázali svoje zručnosti v barmanskej šou a vystúpili aj v kategórii disco tance a v hre na ľudových nástrojoch. Žiaci sa počas výstavy zúčastnili aj na kuchárskej súťaži o Zlatú čiapku Nestlé. Zároveň sa podieľali na prevádzke reštaurácií v areáli AX. Snímka zachytáva čašníka Adriána Trojnu, kuchára Petra Ribyho a učiteľky odborného výcviku Andreu Ivančíkovú a Bc. Andreu Fleischckerovú.

Text a snímka: Mgr. Alena Panisová

Postoj najväčších predajcov potravín na Slovensku ku geneticky modifikovaným potravinám potravinám kritizovali na pešej zóne aktivisti organizácie Grenpeace. Na jar t.r. uskutočnila táto organizácia prieskum medzi predajcami potravín na Slovensku, ktorého cieľom bolo zistiť ich postoj k predaju potravín obsahujúcich geneticky modifikované (GM) organizmy, alebo prísady z nich vyrobené. Nitrania si mohli prečítať Tento zoznam je prehľadom odpovedí.

Predajne Billa, ěCOOP Jednota Slovensko, Prima – zdroj, M-Market, Zdroj-HOS, Kon-rad, Opal devlita. Carrefour DM – drogeria markt slúbili, že nebudú predávať.

Kaufland sa nechal počuť, že nemôže garantovať, ale bude sa snažiť dosiahnuť to.

Tesco, hypernova, Metro Cash and Cartry, Verex holding a Labaš sa vyjadrili, že budú predávať aj GM potraviny.

Tento zoznam je stav k 10.5. 2004.

Najčítanejšie knihy v júni

Kníhkupectvo Viera, F. Mojtu

Dan Brown

Drahomíra Pechočiaková

Oľga Feldeková

Da Vinciho kód

Slnovrat

Povedky

Č. Tel.: 772 13 88

Dom knihy, Pri synagóge
651 70 32

Edita Sipeky
Dan Brown
Michal Viewegh

Moje báječné ženy sipeky
Da Vinciho kód
Vybíjaná

-----Kníhkupectvo Pod

Vrškóm
652 65 46

Terry Pratchett
Marián Varga,

Podivný regiment
Peter Uličný
Dan Brown

O cestách, ktoré nevedú do Ríma
Da Vinciho kód

Remedium, Kupecká ul. 8
74 19 285

Michal Viewegh
Kolektív autorov
Ladislav Vehner

Vybíjaná
Marhule a broskyne
Anglicko-slov.slovník

Kníhkupectvo Blaškovič
Štefánikova tr. 41
Č.t. :741 80 94

Johanna Lindseyová
Táňa Keleová -Vasilková
Marcia Villetová

Nádherný anjel
Tichá bolesť
Týždeň v zime

Ambulantné kníhkupectvo AYALA pred Orbisom

29.strana

text pod foto na 29.stranu:

Najlepší postupujú do Banskej Bystrice

Amfo a diafoto

V Krajskom osvetovom stredisku v Nitre v minulých dňoch vyhlásili výsledky postupovej súťaže amatérskej fotografie a diapozitívov s názvom AMFO a DIAFOTO 2004. Do tejto populárnej súťaže sa prihlásilo takmer 50 autorov z nášho kraja, ktorí poslali viac ako 200 fotografií. Autori neboli zviazaní tematicky a tak mohli smelo popustiť uzdu svojej fantázie. Medzi prácami prevažovali portréty a krajinky. Našlo sa však aj niekoľko experimentátorov, ktorí stlačili spúšť fotoaparátu práve pri pohľade na takmer neidentifikovateľné predmety. A tak možno povedať, že už aj amatérska fotografia sa dostáva do kontrastu s reálnym videním sveta. Na čele odbornej poroty bol známy nitriansky profesionálny fotograf Peter Rafaj, ktorý vysoko hodnotil kvalitatívny posun autorov. Ako mi povedal, teší ho najmä rastúci počet mladých fotografov, siahajúcich po moderných digitálnych prístrojoch, za pomoci ktorých sa im podarilo vyčariť skutočne zaujímavé práce, i keď tí skôr narodení zostávajú aj naďalej verní klasickým prístrojom i všedným témam. Podľa hodnotenia poroty v zložení Marta Trusková a Juraj Novák, kolísalo najmä technické spracovanie fotografií. Amatérska súťaž však potvrdila, že fotenie je záľuba, ktorá človeka vo väčšine prípadov poznačí doživotne. Medzi ocenenými juniormi sme našli reprezentantov z Nitry a okolia - Ing. Mária Biľušová získala v kategórii dospelých fotografov čestné uznanie za kolekciu farebných fotografií a Ondrej Synak z Jelšoviec rovnaké ocenenie medzi juniormi do 18 rokov. Obaja, aj spolu s ďalšími 15 fotografmi, postupujú do celoštátneho kola, ktoré sa na prelome novembra a decembra uskutoční v Banskej Bystrici. (sy)

Text pod foto na 29.stranu:

Najlepší amatérski fotografi vystavovali v Krajskom osvetovom stredisku.

Snímka: autorka

30.strana:

Poviedka

Lubomír Foltán: Pikino (úryvok)

Foltán Lubomír. Od r. 1953 žije a pracuje v Nitre ako novinár, ostatných dvadsať rokov ako redaktor TASR. Od r. 1974 sa venuje aj písaniu poviedok, je dvojnásobným finalistom literárnej súťaže Poviedka, víťazom súťaže Literárneho fondu o rozhlasovú poviedku a laureátom viacerých regionálnych súťaží.

Keby ste sa Pikina opýtali, či bol niekedy naozaj šťastný, asi vám neodpovie, alebo iba pokrčí ramenami a zamrmle niečo v tom zmysle, že on sa takými vecami nezaobrá. Piki si už zvykol, že mu ľudia kladú komplikované otázky na ktoré nevie odpovedať a keď preda len niečo povie, tak sa mu smejú. Radšej teda mlčal, až sa takmer odnaučil rozprávať s ľuďmi. Nebola to veľká chyba, pretože tam kde vyrastal, si na nejaké dlhé debaty nikto nepotrpel. Bola to stará robotnícka štvrť, ktorú štát postavil ešte začiatkom minulého storočia pre železničiarov a robotníkov. Tí stavali dolu v meste novú stanicu, depá, dielne a za mestom trate. Neskôr, po druhej svetovej vojne, keď sa mladší železničiari presťahovali do prvého sídliska pri rieke a najstarší z nich do domova dôchodcov alebo na cintorín pod Troma šibenicami, sústreďovalo mesto na ich miesta do starej štvrte bírešské rodiny z poštátnených majerov z okolia, olašských cigánov zo zlikvidovanej chatrčovej osady pod kameňolom a proletárov zo storočnej cukrovarníckej bytovky, ktorá sa už-už chystala položiť. Novoprišelci posilnili malú komunitu železničiarov starousadlíkov o deväť alkoholikov na rôznom stupni kariéry, päť recidivistov a tri prostitútky, každú z inej generácie.

Do tohto kolektívu sa narodil Pikino, ako najmladšie, v poradí piate dieťa výhybkára Kosibu. Štvrť žila naplno. Nikto jej nepovedal inak ako Mexiko. Tvorili ju tri nevydlážené ulice s 28 domkami a malými záhradkami. Akousi hlavnou bola Marxova v strede, na ktorej bývali aj Kosibovci. Mala veľkú výhodu.

Záhradky jej domov susedili z oboch strán so záhradami domov vedľajších ulíc, čo malo pre malých marxistov mimoriadny význam a pre ich rodičov bolo nevyčerpatelným zdrojom šarvátok, hádok i poctivých bitiek. Pikino v detstve zriedkavo videl zrelé hrušky alebo jablká na stromoch v záhradách, pretože ich malí marxisti a ich kamaráti stačili obráť oveľa skôr. Šesť orechov, každý na začiatku a konci troch ulíc bolo obecných. Ich obíjanie bolo v Mexiku spoločenskou udalosťou jesene, na ktorom sa okrem chromého deda Lakatoša zúčastnili všetci do nohy. Chlapci zo štvrte však mali dávno predtým ruky žltocierne od lúpania zelených orechov, čo im dodávalo zvláštny pocit spolupatričnosti a sily z poznania toho, koľko ich je. Na základnej škole, kam chodili, tak bolo na jeseň zaznamenaných menej bitiek mexičanov s fajnovými deckami z mesta. To najhlavnejšie v štvrti však stálo na hornom konci Marxovej. V bývalej maštali grófa Margoča otvorili Pohostinstvo nad stanicou, ktorému aj tak nikto nepovedal inak ako Kravín. Tam prepíjali otcovia mexičanov koruny, hrali mariáš, riešili krádeže cibule a kapusty a občas si dali po papuli. Synovia sa bili na ihrisku za Kravínom. Povelom k ruvačke bol výkrik adresovaný Pikinovej sestre: "Hentam ide Kosiba, do si neská prvý dá?" Inak nebolo v Mexiku zvykom miešať sa do cudzích záležitostí, starať sa o iných, či prehnane o svojich. Deti sa nepýtali rodičov odkiaľ sú na raňajky rajčiny a paprika, mrkva či hrach do polievky, keď v ich záhrade sa pestovali výlučne zemiaky, cibuľa a kapusta. Rodičia sa naoplátku nezaoberali takými pletkami, že chlapci odišli do školy v rozbitých teniskách a domov prišli v zánovných aj s pravou futbalovou loptou. V zime zase prikvitli z korčuľovania v nových teplých topánkach. Na starom zimáku ešte neboli šatne a tak sa niekoľko detí úradníkov a lampasákov z mesta dotackalo večer domov s kanadami na nohách. Po skončení základnej školy odchádzali chlapci z Mexika ako jeden muž na stavbárske učilište, dvoch-troch pravidelne každú jar ulovili náboroví pracovníci z ostravských baní. Dievčatá sa učili za krajčírky, kaderničky a predavačky, no najmä fajčiť za Kravínom a piť pivo cez slamku, aby im skôr udrelo do hlavy.

31.strana

Podťe do krajiny fantázie

Divadlo Andreja Bagara je známe tým, že nezabúda na svojho mladého diváka a do svojho repertoáru už pravidelne zaraďuje aj inscenácie, ktoré sú adresované deťom. Dalo by sa aj povedať, že si takto vychováva divákov. Na 11.a12.júna pripravili premiéru rozprávky Peter Pan, aby deti a spolu s nimi aj dospelých divákov pozvali na výlet do krajiny výmyslov a snov, v ktorej sa každý z nás ocitol určite aspoň v období detstva. Možno sa v nej spolu s vašimi ratolesťami ocitnete aj večer, keď zaspávate vo svojej posteli a necháte sa unášať fantáziou, alebo keď vám je smutno a začnete si vymýšľať dobrodružné príbehy s veselými i tajomnými postavami. Ale pozor! Dvíhajú varovný prst tvorcovia. V nitrianskom divadle sa tentokrát nielen vymýšľa, ale aj lieta! Spoločne s hercami DAB podniknete dobrodružnú cestu troch súrodencov Wendy, Michaela a Johna. Tí sa stretnú s odvážnym Petrom Panom, nezbednou vílou Cililing, s výmyselníckymi Stratenými chlapcami, ktorí hľadajú pre seba láskavú mamu. Spoznáte s nimi aj bandu pirátov a nebezpečného kapitána Hooka, tikajúceho krokodíla a láskavého Vtáka taktak.

Uvidíte morské víly, indiánov s ich smiešnym náčelníkom a jeho krásnou dcérou Tigricou Lily. Na vlastnej koži si môžete užiť príjemné mrazenie pri nebezpečných súbojoch, overíte si svoj zmysel pre svornosť, priateľstvo a spravodlivosť. Lebo tá musí vždy zvíťaziť! Aspoň v rozprávkach to tak býva.

Režisér Matúš Ol'ha zveril hlavnú postavu Jurajovi Hrčkovi. V ďalších úlohách sa predstaví Zuzana Kanóczová, Kristína Turjanová, Ivan Vojtek, Eva Pavlíková, Ján Greššo, Zuzana Moravcová a ďalší.

Román Jamesa Matthewa Barrieho pre nitrianske divadlo preložil a zdramatizoval Ján Uličiansky, ktorý sa rovnako podpísal aj pod autorstvo textov piesní. Vo svojej kuchyni všetky inscenačné ingrediencie pripravil a zladil dramaturg Svetozár Sprušanský. Chytľavé melódie a scénickú hudbu skomponovali hudobní skladatelia Peter Mankovecký, Michal Ničík a Michal Kovalčík. Zázračné premenlivú dekoráciu navrhol výtvarník Štefan Hudák. Hrdinov príbehu rozpochyboval choreograf Štefan Moravčík a do sveta hýrivých farieb postavy zaodela výtvarníčka Alexandra Grusková. Všetko toto svojou láskavou a ľudsky múdrou taktovkou zjednotil a pripravil režisér Matúš Ol'ha. Na divákov, ktorí sa rozhodnú posadiť sa do pohodlných kresiel, čaká veľkolepá pastva pre oči, ale aj pre uši, krásna dekorácia, pestrofarebné kostýmy, masky a skvelá hudba. (sy)

32.strana

Z ľudských osudov

Šťastie na trinástom poschodí

Má zlatú olympijskú medailu. Keby ju získala ako zdravá športovkyňa, všetky dvere by boli reňu otvorené. Pani Eva je na vozíku a všetko, čo vidí, sú iba rozmazané obrisy vecí. Ľudia sú pre ňu machuľky.

Do 15 rokov bola zdravým dievčaťom. Chcela byť detskou zdravotnou sestrou. V jasliach však pracovala iba rok. Nečakane ochorela na reumatickú horúčku. Choroba ju v necelých 20-tich rokoch pripútala na vozíka označila vizitkouinvalidná dôchodkyňa. K ochoreniu sa postupne pridržili ďalšie komplikácie so srdcom a obličkami. Najkrajšie roky, ktoré mala prežiť naplno, poznačila bolesť, utrpenie, nemocničné lôžko. Po byte sa pohybuje pomocou bariel, na dlhšie vzdialenosti si netrúfa. Vtedy používa neodmysliteľného pomocníka na kolieskach. Ako by to nestačilo, pani Eva má okrem zraku porušený aj sluch. „Lekári mi zachránili život. Som tu. S následkami a komplikáciami sa musím popasovať už sama. Najhrošie bolo dostať sa z toho psychicky. Ak človek vie, že nie je so svojím postihnutím sám, je mu hneď lepšie na duši.“

Niekoľko rokov Evka iba preležala. Bola bezvládna, nedokázala sa ani postaviť, či ísť na toaletu. Ako choroba ustupovala, uvedomovala si svoj stav. Desila ju bezmocnosť. Postavila sa jej na odpor. Chcela žiť. Dnes býva v útulnej garsónke na trinástom poschodí. Svoje milované hory musela vymeniť za malý bytík vo veľkom meste. „Moja sestra žije v Nitre. vedela som, že môžem žiť iba tam, kde mi má kto pomôcť.“ Pomohli jej susedia. Nasmerovali ju na zväz telesne postihnutých občanov. Tu ju však brali iba ako vozíčkariku. Nechápali ju, že nevidí. Až primárka z očného oddelenia jej pomohla – odporučila ju na Úniu slabozrakých a nevidiacich Slovenska. A vtedy pre ňu vyšlo slnko. Jedenásteho júna uplynulo 11 rokov, čo prekročila prah ich dverí.

„Svet sa pre mňa zmenil. Dostala som sa k literatúre - k načítaným knihám a časopisom na magnetofónových kazetách. Bez kníh som si pripadala ako odrezaná od sveta. Aby som nebola na nikoho odkázaná, naučila som sa bodové písmo a sebaobsľuhu,“ hovorí.

Telesne postihnutí pravidelne organizujú súťažnú prehliadku svojich schopností – abilympiádu. Pred 10 rokmi viedla krúžok šikovných rúk. Cítila som povinnosť urobiť niečo pre ľudí, ktorí prichádzajú s rovnakou beznádejou, s akou som do únie prišla aj ja. Vedela som, že sa súťaž koná, ale nenašla som dost' odvahy zúčastniť na nej, hoci ostatní ma nadábali, aby som sa prihlásila. O rok neskôr sa prihlásila. Súťažila v pletení, háčkovaní a ozdobovaní kraslíc. „Nezáleží na tom, či je človek mladý, alebo starý. Každý chce vydať zo seba maximum. Ukázať zdravým, že my nebudeme sedieť tíško v kútiku a nariekať,“ zdôveruje sa.

Hoci pred piatimi rokmi obsadila vo svojich troch disciplínach prvé miesta, jej účasť v Prahe na medzinárodnej abilympiáde bola ohrozená. Dôvod bol celkom prozaický: financie. Je však zarážajúce, že na súťažiach krásy je to najmenší problém,“ poznamenala Evka Vilímová. „Sme predsa ľudia, ktorí chcú tiež niečo dokázať,“ hovorí som smútkom v hlase. Vďaka darcom napokon mohla do Prahy cestovať. Pani Eva tu získala dve broznové a jednu zlatú medailu. Svetová abilympiáda sa uskutočnila v indickom New Delhi. Pani Evka Vilímová sa na nej zúčastnila vďaka sponzorskej výpomoci primátora Nitry Ferdinanda Víteka, ktorý nezaváhal ani minútu.

Eva Vilímová vedie v ÚNSS záujmový krúžok, kde vyučuje nevidiace a slabozraké ženy ručné práce bez zrakovej kontroly. Z jej výrobkov sa tešia ľudia nielen na Slovensku, ale aj z zahraničí. Eva Knézlová, ktorá sa spolu s ňou zúčastnila na abilympiáde v Indii je slabozraká kvôli prekonanému onkologickému ochoreniu.

(syn)

Text pod foto na 32.stranu:

K úspešnej reprezentácii jej zablahoželal aj primátor Ferdinand Vítek.

Text pod snímku na 33.stranu:

Eva Vilímová (sediaca) a Eva Knézlová (vpravo) na jednej z fotografií, vďaka ktorým si zachováva spomienky na úspešnú abilympiádu v ďalekej Indii.

34.strana

Hazard alebo vidina rýchleho zisku

Hazardné hry

250 x 40 000 Sk správny poplatok. 10 – 11.mil Sk, to nie je riešenie, dostať to uiba z mnitre, klientle sa preusnie inde, alebo začnu pokutne hrať hazardné hry. Nitkro si potrpí aby sa naobedoval v I. Triede. Ja som za to, aby do z naščej spoločnosti zmizlo, ale riešiť, to , že

dobrý ťah bol zo strany viceprimátora Balaáza, ktorý urobil ten krok, že to bude v hernách do VZN o podnikaní na území mesta Nitra – tam sa svunulo jedno ustanovenie – že prevádzkovať výherné prístroje je v našom meste možné iba v herniach. Zákon hovorí, čo to herna je: tam sa o 1.1 je osobitá miestnosť, kde je stály dozor prevádzkovateľa, ktorým na to, doezrá., zákaz vstupu osobám mladším ako 18 rokov, čiže keď si 15-ročný chlapec išiel niečo kúpiť do krčmy, už to nemá na očiach. Je to predsa i iná, oddelená uzavretá miestnosť. Ak sme si znížili, že sa zníži počet, tým, čo sú závislí, vedia, že je tu za dverami. Alve počet automatov, klesol len v I.fáze, ale počet automatov je rovnaký., možno to splnilo len výchovný moment. Niektoré mestá – ako Trnava má VZN postavené tak, že 220 a dosť. To nie je riešenie. Že sú na ne vyvíjané tlaky, nedajú viac strojov, nlebo vedia, že by na seba nezarobili, pri správnom poplatku mestu 40 000 Sk, správny poplatok štátu 40 000 Sk, plus odvody na štátny dozor ... keď sa nereguluje, na trhu v našom meste sa užívajú 250 automatov. Ľudia sa pdbuehajú so žiadosťami.

My 250 automatov máme viacej oenazí, akurát s tým, že pri tom by sa zvýšila vyťaženosť, nám ide o príjem ore nás. Je to neduh je, ale riešiť – skor prevenciou výchovou, všetko sa odvíja od rodín., ak niektor spolieha, že mu mestský úrad, obecný, úrad, škola, alebo vojna vychová syna, tak je na omyle. Keď príde dobrý chlapec na vojnu aj odíde dobrý. Ktorú časť mesta môžeme označiť - jadro mesta centrum Mostná, ulica. V systémoch a pravidlách hry je ...

Ja pozerám vždy, na vydanie povolenia potrebuje jednu žiadosť s obsahom papierov – či majú herné plány, pravidlá hry, osvedčenia technického a skúšobného ústavu na každý stroj, výrobné čísla aSchválil TaŠU v Piestanoch, dokedy je stroj platný, aby sa neprešvihla doba vydania platnosti rozhodnutia. Na aké obdobie sa vydáva. Na jeden rok. 40 000 Sk je sporágvny popkatok na jeden stroj a jeden rozhodnutie

Keď vydávam rozhodnutie tak v počte 34 ks strojov krát 40 000 Sk.

Najväčšie herne majú – v Lipe je najv. A najmodernejšie, aj skolaudovaná ako herna. Ja nevydám skor povolenie na prevádzkovanie výherných prístrojov, kým nie je schválené bývalým odd. podnikateľskej činnosti, teraz to spadá pod odbor komunálnych činností

- aj nie je tento priestor schválený ako herna – musí to mať oddelnený priestor, a musí to byť odsuhlasené VMČ. Za éery nového primátora, len vďaka pánu. Viceprimátorovi Balážovi, biola schválená len jedna herna, ale aj to bolo vydané suhlasné stanovisko ešte bývalým vedením MsU. Nové herne nepridávajú, ale v rámci existujúcich herní sa možno navýšil opočet stroj, alebo sú premenované, alebo 56 herní.

Jeden list. Na tržnici na ľšavej strane bola krmča a tam boli výherné prístroje.

Objavil sa – z jeho iniciatívy sda dalo do VZN ustanovenie ...

Som stotožnení, že každý rozumný človek. Zlo prináša mestu 10 000 milionov mestu a je na každom, aby vzážil.zrušme stávkové. Pán Budaj vlastní firmu, ktorá prevádzkuje herne v Nitre

35.strana

Poradíme vám, ako si rýchlo a bez problémov vybaviť stavebné povolenie

Splňte si túžbu po vlastnom bývaní

Viete, ako vyzerá rodinný dom postavený podľa najnovších trendov? Môže to byť strohá stavba nenápadných farieb, postavená v jednoduchých líniiach a minimalistickom štýle, ale moderný rodinný dom môže predstavovať aj drevená stavba pripomínajúca kanadské zruby.

Hovoriť o módnych trendoch vo výstavbe rodinných domoch nie je jednoduché. Architektúru rodinných domov ovplyvňuje viacero okolností. Predovšetkým je to stále sa meniaci životný štýl ľudí, vývoj nových druhov stavebných materiálov, širšie technické možnosti pri stavbe takéhoto objektu, ako aj ekonomická sila obyvateľstva. Architekti vo všeobecnosti neradi kategorizujú domy podľa módnosti. Každý architekt sa snaží vytvoriť návrh zodpovedajúci trendom, ktoré zákonite prináša vývoj architektúry. Požiadavka módnosti však nesmie ísť na úkor funkčnosti a účelu, pre ktorý bol dom vytvorený. Každá stavba, rodinné domy nevyvímajúc, by mala byť nadčasová. Architekt, ako aj klient by pri tvorbe návrhu projektu rodinného domu mali myslieť na to, že dom nie je vec, ktorú si človek zaobstaráva na pár rokov. Pri vytváraní návrhu treba zohľadniť, že dom budú obývať minimálne dve generácie. Architekt má svoj návrh prispôbiť tak, aby vyhovoval požiadavkám všetkých jeho obyvateľov. To však neznamená, že architekti sa pridržiavajú len týchto zásad. Väčšina architektov sa podľa Jarickej snaží zakomponovať do návrhu rodinného domu aj prvky módnych hitov. Nesmú tam však byť v prehnanom množstve a nesmú byť dominantnými časťami domu a nemali by byť ani veľmi nápadné. "Všetko, čo je výstredné, sa rýchlo opozera a za veľmi krátky čas vyjde z módy," tvrdí architektka.

Vežičky sa už nestavajú

Domy, ktorý zodpovedajú módnym trendom a spĺňajú aj požiadavky nadčasovosti, sa na prvý pohľad odlišujú od ostatných stavieb svojou jednoduchosťou. Chýbajú na nich typické gýčové prvky ako vežičky, balustrády, vyrezávané zábradlia a presklené šesťhranné verandy. "Aj na Slovensku už nastúpil trend jednoduchých, nadčasových stavieb, ktorý postupne vytláča rodinné domy postavené v štýle tzv. podnikateľského baroka," hovorí architektka. Niekoľko rokov po zamatovej revolúcii začali na Slovensku vyrastať domy, ktoré si dala postaviť silnejúca podnikateľská vrstva. Stavby vyznačujúce sa veľkoleposťou, gýčovými prvkami, výraznými farbami a celkovo pôsobiace rozpačitým dojmom však nepatria k žiadnym architektonickým skvostom. "Architekti, aby neprišli o zákazku, sú neraz ochotní požiadavkám klienta vyhovieť," hovorí na ich margo Jarická. Výsledkom sú podľa architektky spomínané gýčové stavby, ktoré nielenže nezapadajú do daného prostredia, ale navyše aj pôsobia dojmom, že ich majiteľ sa snaží ich pomocou demonštrovať na verejnosti svoje bohatstvo. "Päť vežičiek, arkiere, vyrezávané zábradlia a k tomu nevhodné kombinácie stavebných materiálov nevyjadrujú lichotivý stav majiteľovho účtu, ale svedčia najmä o jeho nedostatku dobrého vkusu," podotýka architektka. Architektka takisto nesúhlasí s myšlienkou miešania štýlov podľa krajín. Pri napĺňaní svojich predstáv o bývaní si treba uvedomiť, že každá krajina má svoju osobitú architektúru. Dom, ktorý ste obdivovali v Španielsku alebo Turecku, tam skvele zapadol, jeho kópia prenesená na Slovensko však bude určite pôsobiť smiešne. Množstvo takýchto stavieb roztrúsených po všetkých mestách má na svedomí jednak malý záujem budúcich majiteľov o skutočnú odbornú literatúru z oblasti architektúry, jednak snaha presadiť si svoje predstavy za každú cenu. Pravda však je, že odborné architektonické časopisy v stánkoch nenájdete, zato obrázkových časopisov o bývaní a stavebníctve je nepreberné množstvo. "Architekt len ťažko môže vyhovoriť laikovi jeho predstavu o dome, ktorú si vytvoril zo štyroch rôznych domov, ktoré videl v časopisoch a k tomu pridal architektonické prvky, ktoré videl na dome v susedstve a v krajine, kde pred časom dovolenkoval," myslí si architektka. Tento ešte pre krátkym časom mnohými uprednostňovaný trend však už postupne stráca na obľube. Mení sa životný štýl, ľudia získavajú väčší rozhľad a častejšie si dajú poradiť od architekta. Tieto domy nevydizajnujú, ale architektonické kancelárie sa už stretli s požiadavkami majiteľov dať takýto dom od základov prerobiť. "Budúci majitelia rodinných domov si pri návrhoch svojich obydli začínajú uvedomovať, že architektúra nie je to, čo si sami nakreslia na papier, a uprednostňujú nadčasovosť pred veľkoleposťou," uzatvára Jarická.

Stavebný úrad v Nitre často naráža pri stavebnom konaní na neznalosť stavebníkov. Pri výstavbe nových domov, ale aj pri čoraz rekonštrukciách bytov stavebníci zabúdajú na povolenia. Ak aj začnú stavebné konanie, trvá im pridlho pre nedostatočné podklady. Podľa vedúcej nitrianskeho stavebného úradu Evy Paulisovej chýb pri stavebnom konaní je niekoľko.

NEPORUŠTE STAVEBNÝ ZÁKON

"Stavebník nemá napríklad zaplatený správny poplatok. Stavebný úrad môže až po jeho zaplatení zvolávať územné, resp. správne konanie. Ľudia zabúdajú aj na to, že účastníkmi konania sú aj ich susedia a neuvádzajú ich mená a adresy. Často sa stáva, že projektová dokumentácia priložená k žiadosti o stavebné povolenie neobsahuje projekt statického zabezpečenia a projekt požiarnebezpečnostného riešenia stavby. Mnohým chýbajú aj stanoviská správcov siete technickej infraštruktúry či územného orgánu, ktorým je obec," vymenovala Paulisová najčastejšie problémy stavebníkov. Osobitnou kapitolou sú rekonštrukcie starších bytov. Stáva sa, že byt začnú jeho obyvatelia rekonštruovať bez toho, aby vôbec niekde svoj zámer označili. Pritom pri rozsiahlejších rekonštrukciách, ktoré zasahujú do nosných konštrukcií, je potrebné stavebné povolenie od príslušného stavebného úradu. Navyše stavebné povolenie by mal mať napríklad každý, kto sa rozhodne zaskliť balkón alebo lodžiu.

„Aj pri menších rekonštrukciách, ktoré do nosných konštrukcií nezasahujú, má vlastník bytu ohlasovaciu povinnosť na špeciálnom tlačive stavebného úradu. Podľa Paulisovej by sa každý, kto sa púšťa do stavby či rekonštrukcie, mal v prvom rade dobre informovať o tom, aké doklady potrebuje. Inak sa môže stavebné konanie zbytočne naťahovať a radosť z nasťahovania sa do nového domu zbytočne odďaľovať. Nezanedbateľné sú aj sankcie. Tie sa pohybujú od 10-tisíc korún až do piatich miliónov podľa rozsahu porušenia stavebného zákona.

POŽIADAJTE O PODPORU ZO ŠFRB

Jedna z možností, ako môže občan získať peniaze na zabezpečenie bývania, je požiadať o podporu zo Štátneho fondu rozvoja bývania. Procedúra je síce dlhšia ako pri vybavovaní hypotéky, pôžička od štátu je však lacnejšia. Výhodne úročené zdroje však nie sú určené každému. Nárok majú len tí, ktorých príjem sa pohybuje v stanovených hraniciach. Minimálny príjem domácnosti na splnenie kritérií

musí dosiahnuť 1,3-násobok životného minima, maximálny nesmie prekročiť hranicu 3,5-násobku. Štát predpisuje aj účel, na ktorý sa môže podpora použiť. Podrobnosti uvádzame v tabuľkách. Ako v praxi postupovať? Predovšetkým musíte predložiť písomnú žiadosť o podporu na mestskom úrade. Okrem výnimiek ide o úrady v okresných sídlach. Urad žiadosť do dvoch týždňov od jej podania overí. Ak spĺňa potrebné náležitosti, zašle ju na adresu fondu, ktorý ju zaeviduje. O tom, čo všetko musí žiadosť obsahovať, sa informujte udoch. Ak máte prístup na internet, môžete si vzory tlačív a prípadné ďalšie informácie vyhľadať na stránke fondu. Adresa je www.sfrb.sk Fond o vašej žiadosti rozhodne do 90 dní od termínu jej doručenia z príslušného mestského úradu. Ak odpovie kladne, zašle vám návrh zmluvy. V prípade, že s textom súhlasíte, zostáva len pripojiť váš overený podpis, prípadne podpis spoludlžníka, teda manžela či manželky. Ak sú vo vašom prípade potrební ručiteľia, zmluvu podpíšu aj oni. Aj pravosť ich podpisov musí byť overená. Ak k návrhu máte výhrady a v texte požadujete uskutočniť zmeny, musí ich opätovne odobrať fond. Po uzatvorení zmluvy o poskytnutí podpory fond zmluvu predloží príslušnej banke. Tá vám otvorí účet a realizuje úhrady vami predkladaných faktúr. Ak vám fond podporu, naopak, neposkytne, oznámi vám to do 30 dní od rozhodnutia. Netreba zabúdať na dôležitú vec: na poskytnutie podpory z prostriedkov fondu nie je právny nárok. Počet tých, čo peniaze získajú, je preto limitovaný jeho rozpočtom. V tomto roku sa ešte medzi fyzické osoby, ktoré chcú takto riešiť svoju bytovú otázku, môže rozdeliť viac ako miliarda. (sy)

- **Stavebné informácie**

Ak máte problém ohľadne stavebného podania, prípadne iných stavebných úprav, prídte na Mestský úrad v Nitre na Oddelenie prvého kontakt s občanmi (bývalá Podateľňa), ktoré nájdete na prízemí budovy, kde vám zodpovedia na všetky vami položené otázky.

Stavebné oddelenie vybavuje stránky len v stredu.

- **Poskytovanie informácií o poskytnutí finančnej podpory zo ŠFRB (Štátneho fondu rozvoja bývania)**

Poskytovanie informácií o poskytnutí finančnej podpory zo ŠFRB, ako aj podávanie žiadostí, zabezpečuje pracovníčka odboru strategických činností, odd. urbanizmu a architektúry, MsÚ v Nitre p. Čuháková, 4. poschodie, č. dverí 412, č.t.: 037/6502 225, vždy v stránkové dni

Vpondelok v čase od 7.30 – 15.30, streda 7.30 – 17.00, piatok 7.30 – 14.00

V súčasnosti je podávanie žiadostí dočasne pozastavené vzhľadom na to, že do dnešného dňa neboli Vládou SR a MVaRR SR schválené vykonávacie predpisy (Nariadenie vlády a vykonávacia vyhláška) k novelizovanému zákonu č. 607/2003 Z.z. o Štátnom fonde rozvoja bývania.

Žiadosť a bližšie informácie nájdete v menu - služby občanom - Elektronizácia verejnej správy (eGovernment) - heslo ŠFRB.

Typ rodiny	minimálny príjem	maximálny príjem
na splnenie podmienok na splnenie podmienok v Sk		

Jednočlenná (plnoletá FO)	5 473 14 735	
Dvojčlenná (plnoletá FO + nezaopatrené dieťa)	7 956 21 420	
Dvojčlenná (plnoletá FO + ďalšia plnoletá FO)	9 295 25 025	
Trojčlenná (plnoletá FO + 2 nezaopatrené deti)	10 439 28 105	
Trojčlenná (plnoletá FO + ďalšia plnoletá FO + 1 nezaopatrené dieťa)	11 778 31 710	
Štvorčlenná (plnoletá FO + 3 nezaopatrené deti)	12 922 34 790	
Štvorčlenná (plnoletá FO + ďalšia plnoletá FO + 2 nezaopatrené deti)	14 261 38 395	
Štvorčlenná (plnoletá FO + ďalšia plnoletá FO + 1 zaopatrené nepplnoleté dieťa + 1 nezaopatrené dieťa)		
Päťčlenná (plnoletá FO + ďalšia plnoletá FO + 3 nezaopatrené deti)	16 744 45 080	
Päťčlenná (plnoletá FO + ďalšia plnoletá FO + 1 zaopatrené nepplnoleté dieťa + 2 nezaopatrené deti)		
Päťčlenná (plnoletá FO + ďalšia plnoletá FO + 2 zaopatrené nepplnoleté deti + 1 nezaopatrené dieťa)		
Päťčlenná (plnoletá FO - ďalšia plnoletá FO + 3 zaopatrené nepplnoleté deti)	16 744 45 080	

Pozn.: FO - fyzická osoba. Sumy životného minima stanovuje zákon

Z ľudských osudov Šťastie na trinástom poschodí

Má zlatú olympijskú medailu. Keby ju získala ako zdravá športovkyňa, všetky dvere by boli reňu otvorené. Pani Eva je na vozíku a všetko, čo vidí, sú iba rozmazané obrisy vecí. Ľudia sú pre ňu machuľky.

Do 15 rokov bola zdravým dievčaťom. Chcela byť detskou zdravotnou sestrou. V jasliach však pracovala iba rok. Nečakane ochorela na reumatickú horúčku. Choroba ju v necelých 20-tich rokoch pripútala na vozíka označila vizitkouinvalidná dôchodkyňa. K ochoreniu sa postupne pridržili ďalšie komplikácie so srdcom a obličkami. Najkrajšie roky, ktoré mala prežiť naplno, poznačila bolesť, utrpenie, nemocničné lôžko. Po byte sa pohybuje pomocou bariel, na dlhšie vzdialenosti si netrúfa. Vtedy používa neodmysliteľného pomocníka na kolieskach. Ako by to nestačilo, pani Eva má okrem zraku porušený aj sluch. „Lekári mi zachránili život. Som tu. S následkami a komplikáciami sa musím popasovať už sama. Najhrošie bolo dostať sa z toho psychicky. Ak človek vie, že nie je so svojím postihnutím sám, je mu hneď lepšie na duši.“

Niekoľko rokov Evka iba preležala. Bola bezvládna, nedokázala sa ani postaviť, či ísť na toaletu. Ako choroba ustupovala, uvedomovala si svoj stav. Desila ju bezmocnosť. Postavila sa jej na odpor. Chcela žiť. Dnes býva v útulnej garsónke na trinástom poschodí. Svoje milované hory musela vymeniť za malý bytík vo veľkom meste. „Moja sestra žije v Nitre. vedela som, že môžem žiť iba tam, kde mi má kto pomôcť.“ Pomohli jej susedia. Nasmerovali ju na zväz telesne postihnutých občanov. Tu ju však brali iba ako vozíčkariku. Nechápali ju, že nevidí. Až primárka z očného oddelenia jej pomohla – odporučila ju na Úniu slabozrakých a nevidiacich Slovenska. A vtedy pre ňu vyšlo slnko. Jedenásteho júna uplynulo 11 rokov, čo prekročila prah ich dverí.

„Svet sa pre mňa zmenil. Dostala som sa k literatúre - k načítaným knihám a časopisom na magnetofónových kazetách. Bez kníh som si pripadala ako odrezaná od sveta. Aby som nebola na nikoho odkázaná, naučila som sa bodové písmo a sebaobsľuhu,“ hovorí.

Telesne postihnutí pravidelne organizujú súťažnú prehliadku svojich schopností – abilympiádu. Pred 10 rokmi viedla krúžok šikovných rúk. Cítila som povinnosť urobiť niečo pre ľudí, ktorí prichádzajú s rovnakou beznádejou, s akou som do únie prišla aj ja. Vedela som, že sa súťaž koná, ale nenašla som dost' odvahy zúčastniť sa na nej, hoci ostatní ma nadábali, aby som sa prihlásila. O rok neskôr sa prihlásila. Súťažila v pletení, háčkovaní a ozdobovaní kraslíc. „Nezáleží na tom, či je človek mladý, alebo starý. Každý chce vydať zo seba maximum. Ukázať zdravým, že my nebudeme sedieť tíško v kútiku a nariekať,“ zdôveruje sa.

Hoci pred piatimi rokmi obsadila vo svojich troch disciplínach prvé miesta, jej účasť v Prahe na medzinárodnej abilympiáde bola ohrozená. Dôvod bol celkom proizaický: financie. Je však zarážajúce, že na súťažiach krásy je to najmenší problém,“ poznamenala Evka Vilímová. „Sme predsa ľudia, ktorí chcú tiež niečo dokázať,“ hovorí som smútkom v hlase. Vďaka darcom napokon mohla do Prahy cestovať. Pani Eva tu získala dve brozové a jednu zlatú medailu. Svetová abilympiáda sa uskutočnila v indickom New Delhi. Pani Evka Vilímová sa na nej zúčastnila vďaka sponzorskej výpomoci primátora Nitry Ferdinanda Víteka, ktorý nezaváhal ani minútu.

Eva Vilímová vedie v ÚNSS záujmový krúžok, kde vyučuje nevidiace a slabozraké ženy ručné práce bez zrakovej kontroly. Z jej výrobkov sa tešia ľudia nielen na Slovensku, ale aj z zahraničí. Eva Knézlová, ktorá sa spolu s ňou zúčastnila na abilympiáde v Indii je slabozraká kvôli prekonanému onkologickému ochoreniu.

(syn)

Text pod foto na 32.stranu:

K úspešnej reprezentácii jej zablahoželal aj primátor Ferdinand Vítek.

Text pod snímku na 33.stranu:

Eva Vilímová (sediaca) a Eva Knézlová (vpravo) na jednej z fotografií, vďaka ktorým si zachováva spomienky na úspešnú abilympiádu v ďalekej Indii.

35.strana Urbanove slávnosti

Prvé slovanské útvary na území Slovenska

SAMOVA RÍŠA

Najvýznamnejším predštátnym útvarom Slovanov na strednom Dunaji, do ktorého nesporne patrili i kmene žijúce v priestore Slovenska, bola tzv. Samova ríša. Tento nadkmeňový útvar vznikol v prvej polovici 7.storočia ako obranný zväz proti Avarom, a na jeho čele stál Samo. Podľa západoeurópskych analistov sa Samo považoval za kráľa. Pri výkone veliteľských správnych a súdnych právomocí sa opieral predovšetkým o vojenskú družinu. Vrcholným orgánom Samovej ríše bolo v súlade s jej vojenko –demokratickým zariadením zhromaždenie bojovníkov, po latinsky nazývané placitum. Účelovosť a vnútornú nepevnosť Samovej ríše ako typického nadkmeňového zväzu dokazuje jej zánik. Nastal krátko po jeho smrti v roku 658.

NITRIANSKE KNIEŽATSTVO

Vytváranie nadkmeňových celkov našich predkov nadobudlo od konca 7. storočia novú kvalitu. Boje s Avarmi a s Franskou ríšou vyžadovali dobre organizované a jednotne vedené vojenskoobránné štruktúry. Vytvorili sa predpoklady na vznik relatívne úzkej vrstvy **veľmožov** (šľachty). Pre nový útvar, do ktorého sa dostalo st ,

Staroslovenské obyvateľstvo žijúce s oblasti severovýchodného ohybu Dunana a v povodiach Váhu, Nitry, Hrona, Ipľa, Slanej, Hornádu, sa používa názov Nitrianske kniežatstvo (Nitrava). Sídлом jeho vládcu – kniežaťa – bola Nitra. Z predpokladaného radu nitrianskych kniežat je menovite známe len posledné – Pribina, ktorý vládol v prvej tretine 9. storočia. Územie kniežatstva sa členilo na menšie správne jednotky. Boli spravované z hradísk (staroslovensky grady, latinsky civitates). Na čele gradov (žúp) stáli vtedy až asi panovníkom vymenovaní župani (comites).

VEĽKÁ MORAVA

Po dobytí Nitravy v roku 833 moravským kniežaťom Mojmirom I. sa jej územnosprávna štruktúra zachovala. Nitrianske kniežatstvo bolo pripojené k Moravskému kniežatstvu, (čím vznikla tzv. Veľká Morava). Prvým nitrianskym *údelným kniežaťom* bol synovec Mojmíra I. Rastislav. Po ňom jeho údel spravoval jeho synovec Svätopluk. Ten sa pokúšal od rastislava odpútať a v údele panoval takmer nezávisle. Relatívna samostatnosť Nitry klesla do pôvodného rámca vzápätí po tom, ako sa sám Svätopluk stal vládcom celej Veľkej Moravy. Neobnovil ju už ani jeho syn a nasledovník Mojmír II., ani jeho brat, posledný správca údelu Svätopluk II. V niektorých písomných prameňoch sa spomínajú „*Moravania*“. Nejde o všetkých obyvateľov Veľkej Moravy, ale iba o vedúcu, početne nie veľkú (družinu) veľmožov, ktorí sa osobne zúčastňovali na poradných zhromaždeniach, vojenských a politických akciách panovníka. Bol to akýsi kniežací poradný zbor. Vidiecka správa kniežatstva bola vybudovaná na princípe historického, hradiskového zriadenia. Základnú územnú jednotku tvorila hradisková oblasť – grad (župa). Na ich čele stáli ako zástupcovia panovníka veľmoži – župani. Vnútorné rozpory a nájazdy staromaďarských kmeňov koncom 9.a začiatkom 10.storočia dovedli Veľkú Moravu k zániku. Jej bývalá spoločenská, hodnostárska a do určitej miery i správna základňa však podstata pretrvala .na území Slovenska vzniklo niekoľko menších relatívne samostatných (kniežacích) útvarov. (sn)

36.-37.strana

Na pôde Nitrianskeho informačného systému (NISYS) sa uskutočnila tlačová beseda s Ivonou Fraňovou, ktorá je vedúcou Nitrianskeho informačného systému a súčasne je tiež prezidentkou Asociácie informačných centier Slovenska (AICES). Pred niekoľkými dňami sa vrátila z mesačného študijného pobytu po Spojených štátoch amerických.

Na študijnej ceste, ktorá sa uskutočnila na pozvanie americkej strany, sa zúčastnila spoločne s Jozefom Bobíkom, primátorom mesta Michalovce, s Annou Fedorkovou, primátorkou mesta Spišska Nová Ves, s Jurajom Hladkým, riaditeľom združenia Matúšovo kráľovstvo a s Danou Plužinskou, výkonnou riaditeľkou Združenia pre rozvoj regiónu Spiš.

Hlavným cieľom ich cesty bola realizácia samostatného krajinného projektu pre Slovensku republiku s názvom Rozvoj lokálneho cestovného ruchu, ktorý je spravovaný Inštitútom medzinárodného vzdelávania. Ako na tlačovej besede zdôraznila Ivona Franová, americká strana načrtla slovenskej delegácii reálne možnosti, ktorými sa možno aj v našich podmienkach uberať pri rozvoji domáceho cestovného ruchu. Nevyhnutnou podmienkou ako sa na Slovensku pohnúť dopredu je nevyhnutná spolupráca roznych organizácií a inštitúcií, či už v štátnej správe, samospráve, v súkromných firmách a rôznych občianskych združeniach, ktoré majú v cestovnom ruchu dôležité miesto.

Počas pobytu prešli štyri americké štáty, kde ako zistili - prevláda aktívny domáci cestovný ruch so zameraním na konferenčnú turistiku. Podčiarkla tiež, že cestovný ruch v štátoch je financovaný z poplatkov za prenocovanie, ktoré sa od 1.júla zavádzajú už aj na Slovensku. „Čo nám však doma chýba, je odvaha a schopnosť vedieť sa predať. Veď krajina, ktorá je našou domovinou, je doslova posiatá kultúrne – historickými atrakciami. Američania sú zas

naopak, známi tým, že ak vo svojom meste nemajú žiadnu turistickú zvláštnosť jednoducho si ju vymyslia,“ povedala Ivona Franová a dokumentovala to aj bohatou zbierkou fotografií a ďalšou fotodokumentáciou.

Realizácia projektu obsahovala: organizácie a prevádzkovanie centier cestovného ruchu a návštevníckych centier na národnej, štátnej a miestnej úrovni, stratégiu a programy rozvoja komunít, spoluprácu medzi štátnymi a súkromnými agentúrami v oblasti propagácie a rozvoja cestovného ruchu, marketingové a rozvojové metódy použité turistickými organizáciami za účelom nárastu návštevnosti, miestne vládne politiky na rozvoj oblastí cestovného ruchu a vytvorenia stratégií pre zlepšenie komunity ako celku, štátne prehliadnutia pri ochrane kultúrnych a historických miest, rozvoj a podpora miest cestovného ruchu berúc do úvahy vidiecke prostredie a starostlivosť o životné prostredie, rozvoj a podpora ekoturistických miest v USA.

Výsledkom pobytu bude okrem iných čiastkových aktivít najmä zostavenie marketingového plánu cestovného ruchu pre Nitru, ktorý pomôže zvýšiť návštevnosť a jeho presadenie do rozpočtu mesta.

Organizácie a prevádzkovanie centier cestovného ruchu a návštevníckych centier na národnej, štátnej a miestnej úrovni.

Stratégie a programy rozvoja komunít

Spolupráca medzi štátnymi a súkromnými agentúrami v oblasti propagácie a rozvoja cestovného ruchu

Marketingové a rozvojové metódy použité turistickými organizáciami za účelom nárastu návštevnosti

Miestne vládne politiky na rozvoj oblastí cestovného ruchu a vytvorenia stratégií pre zlepšenie komunity ako celku

Štátne prehliadnutia pri ochrane kultúrnych a historických miest

Rozvoj a podpora miest cestovného ruchu berúc do úvahy vidiecke prostredie a starostlivosť o životné prostredie

Rozvoj a podpora ekoturistických miest v USA.

Jozef Bobík, primátor mesta Michalovce, Anna Fedorová, primátorka mesta Spišská Nová Ves, Ivona Fraňová

vedúca NISYSu, Juraj Hladký, riaditeľ združenia Matúšovo kráľovstvo a Dana Plužinská, výkonná riaditeľka Združenia pre rozvoj regiónu Spiš.

Prekvapivé objavy na Mlynskej ulici

V predstavách širokej verejnosti panuje názor, že archeologický výskum sa vykonáva iba v letných mesiacoch. V skutočnosti to tak donedávna aj bolo. V posledných rokoch sa situácia zásadne mení, pretože archeológovia sa podriaďujú spoločenskej požiadavke a v záujme nebrzdzenia stavebnej činnosti odkladaním archeologického výskumu na priaznivejšie obdobie, vychádzajú do terénu už aj v zime.

V tomto roku sa už vo februári začali v Nitre tri záchranné archeologické výskumy vyvolané stavebnou činnosťou – budovaním polyfunkčných domov na Svätoplukovom námestí, na Mlynskej a na Mostnej ulici. Prvý bol ukončený na Mlynskej ulici. Možno konštatovať, že napriek zložitým klimatickým pomerom bol realizovaný v rekordne krátkom čase a priniesol množstvo nových poznatkov odkrývajúcich dávnovekú históriu Nitru. Ukázalo sa, toto miesto bolo v minulosti miernym, na juhovýchod skloneným brehom rieky Nitry, ktorá tiekla približne v priestore dnešnej Ulice Fraňa Mojtu. Pôvodný terén sa vďaka ľudskej činnosti za posledné tisícročia zvýšil približne o dva metre. To je hmota, ktorú musia archeológovia preskúmať.

Najstaršie nálezy sú staré temer 7 tisíc rokov a pochádzajú z mladšej doby kamennej. Vzhľadom k hustému osídleniu v stredoveku a novoveku bola väčšina objektov z uvedenej doby zničená. Jednotlivé črepy dokladajú aj prítomnosť Keltov. Najvýraznejšia je koncentrácia objektov z 9.-11. storočia. Na malej ploche stavby sme zistili väčší počet zásobných jám na potraviny a pece na pečenie chleba a sušenie plodín. Tie obsahovali obrovské množstvo keramických nálezov, ktoré sa v súčasnosti reštaurujú a rekonštruujú. Najdené zvieracie kosti už na prvý pohľad dokazujú, že

v jendálnom lístku vtedajších obyvateľov Nitry malo dôležité miesto bravčové mäso. Podobne analýzy nájdených archeobotanických zvyškov umožnia identifikovať skladbu rastlinnej potravy. Jeden preskúmovaný hrob môžeme iba širšie zaradiť do včasného stredoveku. Uvedené nálezy sú ďalším dokladom toho, že v dobe veľkokomravskej, ale aj v čase vzniku horského kráľovstva tvorilo územie od dnešného hradu – vtedajšieho obrovského hradiska až po tržnicu a od Ulice Fraňa Mojtu po Párovskú ulicu, jednu veľkú sídliskevú aglomeráciu, ktorú možno bez zaváhania porovnávať s najväčšími dobovými stredoeurópskymi metropolami.

Zaujímavé boli aj zistené vrchnostredoveké nálezové situácie z 13.- 15.storočia. Osobitne sa treba zmieniť najmä o objavenej ceste. Viedla pravdepodobne paralelne s mestským opevnením a v smere severovýchod – juhozápad smerovala k stredovekej mestskej bráne. Tá sa musela nachádzať niekde medzi dnešnou centrálnou svetelnou križovatkou a vyústením Ulice Fraňa Mojtu. Cesta bola vysypaná kamenným štetom a zarezaná do mierneho svahu. Podrobnou preparáciou sa nám podarilo separovať stopy po kolesách vozov a tým určiť aj ich rozchod 120 – 125 cm.

Záchranný archeologický výskum v Nitre na Mlynskej ulici naznačil, že pri stavebnej činnosti v Nitre sa dočkáme ešte mnohých prekvapení vo vzťahu k archeologickým nálezom. Je zároveň výzvou pre ďalších stavebníkov, aby počítali s realizáciou archeologického výskumu. V prípade jeho včasného zabezpečenia nemusí dôjsť k spomaleniu vlastnej výstavby a zabezpečí sa dôsledná záchrana nášho kultúrneho dedičstva.

Matej Ruttkay

Text na stranu 37 :

Výskum zásobovej jamy na obilie z veľkomoravskej doby.

Pohľad na archeologický výskum s odkrytou stredovekou cestou.

Odkryv stredovekej cesty.

Text pod snímku na 37.stranu:

Veľkým prísľubom do budúcnosti sú mladé hádzanárske tímy DHK Nitra, ktoré po víťazstve v majstrovstvách kraja obstáli aj v celoslovenskej konkurencii a získali pohár predsedu SZH pre najlepšiu prípravku v SR. **Na snímke ležia:** J. Vargová a K. Kissová. **V podrepe:** trénerka I. Konárková, P. Jedličková, A. Arpášová, M. Tatranská, B. Kollárová, G. Ligačová, D. Kolářová. **Stoja zľava:** prezident klubu S. Varga, J. Mačáková, S. Čaprnková, D. Plevková, D. Tvrdoňová, E. Cebová, trénerka M. Vargová, B. Königová a M. Sláviková.

38.strana

Okienko do histórie

Ján Rišňovský, kníhtlačiar a publicista. Narodil sa 6.augusta 1873 v Nitre, zomrel 6. februára 1950 v Pohraničiach, pochovaný je v Nitre. Bol vyučený typograf. Keď v roku 1906 Oskár Roncheti, kominársky majster, založil v Nitre novú tlačiareň, Rišňovský sa stal jeho spoločníkom. Tlačili kominársky časopis, kominárske úradné predpisy a k Novému roku kominárske kalendáre. Po I. svetovej vojne tlačil prvé slovenské noviny s maďarskou mutáciou Nitra – Nyitra. R.1918 spolu s Ronchetim likvidovali spoločnú tlačiareň a s časťou strojov, ktoré Rišňovskému zostali, začal vlastnú tlačiareň. R. 1919 ju predal a stal sa zamestnancom. Pracoval ako publicista pri vydávaní týždenníka Nyitramegyei Szemle i Nyitravármegyé. Písal memoárové články.

Jozef Roncheti sa r.1866 stal členom kominárskeho cechu. R.1869 založil prípravný výbor hasičského zboru a neskôr utvoril dobrovoľný hasičský zbor. Pod jeho vedením sa zbor v intenciách „Bohu na slávu, blížnemu na ochranu“ vypracoval na veľmi dobrú úroveň. Bol predsedom Uhorského krajinského kominárskeho zväzu, predsedom Hornouhorskej priemyselnej korporácie, ministerským priemyselným radcom, členom mestského zastupiteľstva a okresným „ohňovzdorcom“. Úctu a vážnosť občanov si získal aj ako starosta vinohradníckej obce Zobor.

38.strana

Sága rodu Mlynekovcov

Školník, na ktorého sa nezabúda

Piaristické gymnázium v Nitre od svojho vzniku (1701) a neskôr ako Československé štátne reálne gymnázium Tomáša Červeňa (1919) a potom I. gymnázium v Nitre vychovalo množstvo absolventov,

z ktorých ani jeden neurobil hanbu svojim profesorom. Škola už od svojho vzniku mala výsadné postavenie, o čom svedčí aj počet študujúcich. Pre porovnanie uvedieme, že nitrianske gymnázium v roku 1753 malo 1202 študentov, kým peštianske sotva dosiahlo 400. Tak tomu bolo aj po II. svetovej vojne, keď tu študovalo okolo 900. Pri takomto počte žiakov bolo potrebné zabezpečiť riadny hospodársky chod školy. Aby sa úlohy zvládli, pracovali tu dvaja školníci - jeden hlavný a jeden pomocný. Celé desaťročia túto prácu vykonávala rodina Mlynekovcov.

Jána Mlyneka (narodeného 8.8.1851) po ukončení vojenskej služby vymenovali za hlavného školníka piaristického gymnázia dekrétom z 15.novembra 1885. Po prevrate r. 1918 zostal aj naďalej v službách premenovaného Československého reálneho gymnázia Tomáša Červeňa. Staral sa o celý areál gymnázia aj spolu so svojim bratom Jozefom, ktorý plnil funkciu pomocného školníka. Denne, aj v zimných mesiacoch, vynášal z pivnice uhlie a drevo do kachiel, počas celého vyučovania sa obaja starali o teplo vo všetkých triedach, kabinetoch, v zborovni a v riaditeľni. Treba pripomenúť, že uhlie sa skladovalo v pivnici a triedy sa nachádzali až na druhom poschodí.

Ján Mlynek, ako ho súčasníci charakterizovali, „bol mužom čistých rúk, jemného svedomia poctivec, stelesnená vernosť, horlivosť a pracovitosť“. Do dôchodku odišiel v marci 1920. Po dlhšej a ťažkej chorobe zomrel dňa 19. 9. 1924. Na jeho pohrebe sa zúčastnili všetci študenti gymnázia a celý profesorský zbor, ale tiež široká nitrianska verejnosť. Po odchode hlavného školníka do dôchodku ho vystriedal synovec Jozef, ktorý sa práve vrátil z ruského zajatia.

Jozef Mlynek sa narodil v rodine pomocného školníka Jozefa, 6.marca 1897. Pretože jeho otec bol neustále zamestnaný tvrdou prácou pomocného školníka, o rodinu sa starala matka Mária rodená Košecká. Po vychodení základnej školy sa vyučil za murára a v čase vypuknutia I. svetovej vojny narukoval do c. a k. armády. Zanedlho po absolvovaní základného výcviku ho odvelili na ruský front, kde padol do zajatia. V čase návratu zo zajatia práve odchádzal do dôchodku jeho strýc Ján, a tak sa uchádzal o miesto hlavného školníka. Riaditeľ gymnázia dobre poznal rodiny Mlynekovcov a preto ho bez otáľania 8.marca 1920 prijal do funkcie hlavného školníka. Ján Mlynek mal svoje zamestnanie mal veľmi rád. Úzkostlivo dbal, aby triedy boli aj v čase najväčších mrazov dobre vykúrené a mnohokrát sa aj počas vyučovacej hodiny prišiel presvedčiť, či netreba priložiť do kachiel. Raz týždenne prešiel po všetkých triedach, aby doplnil atrament do kalamárov, ktoré boli umiestnené uprostred každej lavice. K prímanom (prvákom) bol prívetivý, ale prísne vyžadoval dodržiavanie školského poriadku. Bol malým „riaditeľom“. Mal obdivuhodnú pamäť a mnohých študentov poznal po mene. A tak pri mnohých pomaturitných stretávkach, na ktoré ho študenti pozývali, sa v mnohých spomienkach vracal do študentských čias. So študentmi vedel aj cítiť, a keď išlo do tuhého, neraz sa prihovril u profesorov, aby dali študentovi ešte jednu šancu a mohol si známku polepšiť. Po roku 1945, keď sa začalo s povinnou výučbou ruského jazyka sa pán školník nejdenný raz stal svedkom toho, že študentovi to pri skúšaní nešlo. Keď potom na chodbe stretol dotyčného žiaka, spustil na neho ruštinu, ktorú sa naučil v zajatí a poukázal na to, že keď sa ruštinu vedel naučiť on, tak to musí dokázať aj dotyčný študent. V rokoch 1946-47 sa konala na školách (pod záštitou UNRA) mliečna akcia. Manželka pána Mlyneka varila denne 300 až 350 litrov mlieka (neskôr kakaa) pre celú školu a počas veľkej prestávky ho nalievala do prinesených plechových hrnčekov. Robilo sa to za priaznivého počasia na vnútornom školskom dvore, ak pršalo, nápoj sa vydával na prízemnej chodbe pri žiackych schodoch. Pán školník dozeral na fajčenie, ktoré bolo povolené iba na WC, aj to iba septimánom a oktavánom. V prípade, ak nachytil mladšieho študenta, ihneď ho vyhrešil a pohrozil sa mu, že ho nahlási triednemu profesorovi. Jozef Mlynek bol „pán školník“, ktorý mal prirodzenú autoritu, rešpektovali ho nielen študenti ale aj samotní profesori. K pánom maturantom bol tolerantný, dovoľoval im používať profesorské schody. Školník Jozef Mlynek bol priateľský a rozumel študentskej duši, vyššie ročníky ho mohli osloviť „Jóži báči“, mnohí absolventi dodnes spomínajú na jeho spolucítenie, hlavne pri písomných skúškach. Keď sa písali maturitné písomky na prvom poschodí, celá chodba bývala uzatvorená a ostatní študenti sem nemali prístup. Na toto dozeral Jóži báči. V prípade úradnej inšpekcie alebo blížiaceho sa riaditeľa, to študentom avizoval svojím príchodom s krikom a tiež aj hodením zväzku kľúčov na dlažbu chodby. To bol dohovorený signál pre všetkých maturantov, že ťaháky treba rýchlo poschovávať. Jóži báči po odpracovaných 44,5 rokoch odišiel do dôchodku 31.8.1964, ale o školu sa neprestal zaujímať. Vždy na Nový rok prišiel do školy popriať mnoho šťastia, zdravia a úspechov celému profesorskému zboru. Ako dôchodca ešte dlhší čas pracoval ako brigádnik v Archeologickom ústave v Nitre. Doteraz sa nikde nespomenulo, že záchrancom muzeálnych zbierok piaristického gymnázia bol práve pán Jozef Mlynek. On bol jediným človekom, ktorý počas ubytovania nemeckých jednotiek v škole, ale aj počas frontových dní bdel nad týmito historickými zbierkami až do roku 1951, keď sa odviezli do Bojníc.

Že Jóži báčiho si všetci absolventi ctíli, tak toho dôkazom je, že na všetkých maturitných tabľách bývalého gymnázia je aj jeho fotka. Osobnosť Jóži báčiho je nehynúca, stovky profesorov a tisíce študentov si na neho spomínajú a ešte stále budú spomínať s úctou a láskou. Jozef Mlynek zomrel

10.7.1976 v Nitre.
Košovian

Ing. Štefan

Nitra žila univerziádou

Na Slovensku sa prvý raz v ére samostatnosti uskutočnila tento rok národná univerziáda. Po jej zimnej časti, ktorej organizátorom bola technická univerzita Košice, sa v dňoch 7.až 12.júna uskutočnila v našom meste jej letná časť. Premiérové stretnutie našich športovcov bude v roku, keď akademický šport oslávil 85.výročie svojej organizovanej existencie. V rámci letnej časti sa súťažilo vo volejbale, basketbale, hádzanej, plážovom volejbale, atletike, športovej streľbe, tenise, futbale a v jazdectve. Väčšina súťaží bude v Nitre, atletika sa uskutoční na štadióne Interu Bratislava 13. júna, hádzaná a streľba z guľových zbraní v Šali. Rozpočet podujatia je 2,4 milióna korún, organizátori zo SPU očakávajú účasť 600 až 700 akademických športovcov. Patrónom letnej časti univerziády je futbalový internacionál Ľubomír Moravčík. Nitra už univerziádu hostila v čase bývalého Česko-Slovenska v rokoch 1963 a 1983.

Slávnostné otvorenie univerziády je naplánované na 7.júna o 16.00 v kongresovom centre SPU Nitra, ukončenie bude 12.júna o 14,15 v športovej hale SPU Nitra. Okrem slovenských akademikov by sa v súťažiach v atletike mali predstaviť aj ich českí kolegovia. V individuálnych súťažiach budú športovci reprezentovať svoju fakultu, v kolektívnych športoch medzi sebou zápolili výbery regiónov.

40.strana

hotová celostranová perovka o fotografickej súťaži

Obálka vnútro:

Nitra na snímkach z minulosti

Dnes Štefánikova a v minulosti ešte Leninova trieda. Na križovatke však nestála budova mestského úradu, ale krčmička Kubíček, predajňa polotovarov, lahôdok a obuv.

Text pod foto na obálke zvnútra:

Premena Nitry je v poslednom čase mimoriadne intenzívna. Táto fotografia Jána Chlebu čitateľov informovala o rekonštrukcii rožnej budovy na Cukráreň Billich, keď predtým tam sídlil fotoateliér.